

ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK

RAADHUISPLEIN 1

IN WADDINXVEEN

GEMEENTE WADDINXVEEN

Archeologie

Archeologisch vooronderzoek

Raadhuisplein 1 in Waddinxveen

Opdrachtgever	Rho Adviseurs voor leefruimte Keizerstraat 21 7411HD Deventer
Rapportnummer	16803.002
Versienummer¹	1
Datum	1 december 2021
Vestiging	Zuid-Holland Hoofdweg 240 3067 GJ Rotterdam 010-7640828 rotterdam@econsultancy.nl
Opsteller	R.S. Verheij, MSc drs. A.J. Wullink
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ir. F.F.J.M. Top
Paraaf	

© Econsultancy bv, Rotterdam

Foto's en tekeningen: Econsultancy bv, tenzij anders vermeld.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Econsultancy aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN: 2210-8777 (Analoog rapport)

ISSN: 2210-8785 (Digitaal rapport E-depot)

¹ Versie 1 betreft een rapport waarvan geen beoordeling van de bevoegde overheid is ontvangen, bij versie 2 is het rapport wel beoordeeld door de bevoegde overheid.

Administratieve gegevens plangebied		
Projectcode	16803.002	
Toponiem	Raadhuisplein 1	
Opdrachtgever	Rho Adviseurs voor leefruimte	
Gemeente	Waddinxveen	
Plaats	Waddinxveen	
Provincie	Zuid-Holland	
Kadastrale gegevens	Gemeente Waddinxveen, sectie D, percelen 2230 (deels), 3654 en 3655 (deels)	
Omvang plangebied	Circa 2.800 m ²	
Kaartblad	31C (1:25.000)	
Coördinaten centrum plangebied	X: 104.960 / Y: 450.765	
Bevoegde overheid	Gemeente Waddinxveen Beukenhof 1 2741 HS Waddinxveen	T: 14 0182
Deskundige namens de bevoegde overheid	Omgevingsdienst Midden-Holland Drs. J. Noordervliet – van Zwienen Postbus 45 2800 AA Gouda	T: 088-5450226 E: jnoordervliet@odmh.nl
Onderzoeksmelding ARCHIS3	5117267100	
Archeoregio NOaA	Hollands veen- en kleigebied	
Beheer en plaats documentatie	Econsultancy, Rotterdam; Provinciaal Archeologisch Depot Zuid-Holland	
Uitvoerders	Econsultancy, R.S. Verheij, MSc & drs. A.J. Wullink	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is onder meer gecertificeerd voor protocollen 4001, 4002, 4003 en 4004 van de BRL SIKB 4000. Verder is Econsultancy lid van de Nederlandse Vereniging van Archeologische Opgravingsbedrijven (NVAO). De leden van de NVAO bieden kwalitatief hoogstaand archeologisch onderzoek. Het lidmaatschap is een waarborg voor kwaliteit en betrouwbaarheid. Tevens is Econsultancy aangesloten bij de Vereniging van Ondernemers in Archeologie (VOiA). De VOiA behartigt de belangen van meer dan 100 bedrijven in alle takken van de archeologie.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving. Een booronderzoek wordt in het algemeen uitgevoerd door het steekproefsgewijs onderzoeken van de bodem, waardoor het, op basis van de resultaten van een booronderzoek, onmogelijk is garanties af te geven ten aanzien van de aan- of afwezigheid van archeologische waarden. In dit kader dient ook opgemerkt te worden dat geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Daar Econsultancy voor het verkrijgen van historische informatie afhankelijk is van deze bronnen, kan Econsultancy niet instaan voor de juistheid en volledigheid van deze informatie.

SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van Rho Adviseurs voor leefruimte een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor het plangebied gelegen aan het Raadhuisplein 1 in Waddinxveen in de gemeente Waddinxveen. De initiatiefnemer heeft het voornemen om in het plangebied woningbouw te realiseren. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, moet eerst een wijziging van het bestemmingsplan worden doorgevoerd. Hierbij moet ook inzichtelijk worden gemaakt welke archeologische waarden binnen het plangebied kunnen worden verwacht. De noodzaak tot archeologisch onderzoek vloeit voort uit het Verdrag van Malta (1992) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2006). Het archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, door middel van boringen.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat er in het plangebied resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd worden verwacht in de top van het Hollandveen Laagpakket, wanneer de top van het veen is veraard.

Uit het veldonderzoek is gebleken dat er een veraarde veentop in het plangebied aanwezig is. Deze veraarde veentop is een toemaakdek, aangebracht op het onderliggende veenpakket. Dit toemaakdek is aangebracht om het veengebied geschikt te maken voor landbouw. Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van de historische bebouwing en gezien de dikte van het toemaakdek (10 tot 90 cm) gaat het hier om landbouwgrond en niet om woongrond. Op basis van het historisch kaart materiaal is het plangebied tot 1950 in gebruik geweest als weiland en is er na 1950 bebouwing in het plangebied komen te staan. Aan de hand van de resultaten kan gesteld worden dat er een Middeleeuws niveau op het veen aanwezig is, echter is het gebied alleen gebruikt als weiland en zullen alleen sporen van landgebruik in het plangebied worden verwacht.

Uit het vooronderzoek kan worden geconcludeerd dat de archeologische verwachting voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd in de top van het Hollandveen, direct onder een modern ophoogpakket, naar laag kan worden bijgesteld.

Econsultancy adviseert om bij de op handen zijnde bestemmingsplanwijziging de bestaande dubbelbestemming 'waarde – archeologie 2' van het plangebied te halen en het plangebied vrij te geven voor toekomstige graafwerkzaamheden.

Bovenstaand advies is van Econsultancy. Er is, op grond van de gebruikte onderzoeksmethode, geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven. Over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig uitsluitel worden gegeven. Aan dit advies kunnen geen rechten worden ontleend. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Waddinxveen), die vervolgens het advies over neemt of niet.

Als het plangebied nu of in de toekomst door de gemeente Waddinxveen wordt vrijgegeven voor bodemroerende werkzaamheden, dan blijft er, conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet uit juli 2016, een meldingsplicht bestaan. Eventuele archeologische resten die bij werkzaamheden worden aangetroffen moeten worden gemeld bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Zuid-Holland of de gemeente Waddinxveen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	BUREAUONDERZOEK	2
2.1	Doelstelling en onderzoeksvragen	2
2.2	Methoden	2
2.3	Afbakening en huidige situatie van het plangebied	3
2.4	Toekomstige situatie	4
2.5	Aardwetenschappelijke gegevens	4
2.6	Beschrijving van het historische gebruik	6
2.7	Archeologische waarden	8
2.8	Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	10
2.9	Conclusie bureauonderzoek	11
3	INVENTARISEREND VELDONDERZOEK	12
3.1	Doelstelling en onderzoeksvragen	12
3.2	Methoden	12
3.3	Resultaten	13
3.4	Conclusie veldonderzoek	14
4	CONCLUSIE EN ADVIES	15
	LITERATUUR	16
	BRONNEN	17

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1. Gespecificeerde archeologische verwachting

LIJST VAN AFBEELDINGEN

- Figuur 1. Ligging van het plangebied
- Figuur 2. Het plangebied op de kadastrale kaart
- Figuur 3. Het plangebied op een luchtfoto
- Figuur 4. Toekomstige begrenzing plangebied
- Figuur 5. Het plangebied op de paleogeografische kaart
- Figuur 6. Het plangebied op de stroomgordelkaart
- Figuur 7. Het plangebied op de geomorfologische kaart
- Figuur 8. Maaiveldhoogte in het plangebied
- Figuur 9. Het plangebied op de bodemkaart
- Figuur 10. Het plangebied op historisch kaartmateriaal
- Figuur 11. Archeologische waarden en onderzoeken
- Figuur 12. Archeologische verwachtingskaart
- Figuur 13. Archeologische beleidskaart
- Figuur 14. Boorpuntenkaart

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Overzicht geologische en archeologische tijdvakken
- Bijlage 2 Onderzoeksmeldingen
- Bijlage 3 Boorstaten

1 INLEIDING

Econsultancy heeft in opdracht van Rho Adviseurs voor leefruimte een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor een plangebied gelegen aan het Raadhuisplein 1 in Waddinxveen in de gemeente Waddinxveen. De initiatiefnemer heeft het voornemen om in het plangebied woningbouw te realiseren.

Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, moet eerst een wijziging van het bestemmingsplan worden doorgevoerd. Hierbij moet ook inzichtelijk worden gemaakt welke archeologische waarden binnen het plangebied kunnen worden verwacht. De noodzaak tot archeologisch onderzoek vloeit voort uit het Verdrag van Malta (1992), de Wet ruimtelijke ordening (Wro, 2006) en de Erfgoedwet (2016).

Econsultancy is gecertificeerd volgens de BRL 4000 *Archeologie*², voor de KNA-protocollen 4001, 4002, 4003 en 4004, zoals vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Archeologie en ondergebracht bij het SIKB te Gouda.

Het archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek (KNA-protocol 4002, hoofdstuk 2) en een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, door middel van boringen (IVO-O; KNA-protocol 4003, hoofdstuk 3). Op basis van de resultaten van het onderzoek en in relatie tot de geplande bodemverstoringen wordt geadviseerd of en in welke vorm vervolgonderzoek nodig is (hoofdstuk 4).

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in oktober en november 2021 door R.S. Verheij, MSc en A.J. Wullink (senior KNA-prospector). Het rapport is gecontroleerd door ir. F.F.J.M. Top.

² SIKB, 2018; zie ook www.sikb.nl

2 BUREAUONDERZOEK

2.1 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van het bureauonderzoek is om een antwoord te vinden op de vraag wat de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied is. Om deze vraag te beantwoorden wordt een inventarisatie gemaakt van bekende aardwetenschappelijke, archeologische en (cultuur)historische gegevens. Aan de hand deze inventarisatie wordt het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

2.2 Methoden

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform KNA-protocol 4002³, volgens specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. De resultaten van dit onderzoek worden in dit rapport weergegeven volgens specificatie LS06. Daarnaast wordt het onderzoek uitgevoerd conform het opgestelde beleid voor archeologisch onderzoek binnen de gemeente Waddinxveen.

Binnen dit onderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening van het plangebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01);
- beschrijving van de huidige en toekomstige situatie (LS02);
- beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03);
- beschrijving van bekende archeologische en historische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04);
- opstellen van een gespecificeerde verwachting (LS05).

Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het Archeologische Informatie Systeem (ARCHIS);
- de Archeologische Monumenten Kaart (AMK);
- geologische kaarten, geomorfologische kaarten en bodemkaarten;
- de centrale toegangspoort tot Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINOLOket);
- relevante (wetenschappelijke) literatuur en historisch kaartmateriaal;
- de recente topografische kaart (schaal 1:25.000);
- recente luchtfoto's;
- het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN);
- de archeologische verwachtingskaarten van de gemeente Waddinxveen.

³ SIKB, 2018

2.3 Afbakening en huidige situatie van het plangebied

Afbakening

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Waddinxveen, ten oosten van de Kanaaldijk en ten westen van de Gouwe. De noordwestzijde van het plangebied grenst aan het Raadhuisplein en in het plangebied aan de west- en zuidzijde ligt de Raadhuistraat. Ten noorden van het plangebied ligt de Kerkweg-Oost. Rondom het plangebied bevinden zich woonhuizen en ten oosten van het plangebied ligt de Zuidkade, langs de Gouwe. Het plangebied ligt in de kadastrale gemeente Waddinxveen, sectie D en beslaat percelen 2230 (deels), 3654 en 3655 (deels). De oppervlakte van het plangebied is circa 2.800 m². De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1 en figuur 2.

Huidige situatie

In het plangebied stond het raadhuis van Waddinxveen. Dit gebouw is inmiddels gesloopt en het plangebied ligt braak. In figuur 3 is de situatie vóór de sloop van het raadhuis weergegeven.

Vigerend beleid

Volgens het bestemmingsplan *Parapluplan Archeologie en Parkeren*⁴ uit 2018 heeft het plangebied 'Waarde Archeologie – 2'. Volgens de bijbehorende planregels is archeologisch onderzoek noodzakelijk bij ingrepen groter dan 100 m² en dieper dan 30 cm -mv.

De dubbelbestemmingen zijn afgeleid van de gemeentelijke beleidskaart en de bijbehorende beleidsnota.⁵

Milieukundige situatie

Via de Atlas Omgevingsdienst Midden-Holland is er een milieuhygiënisch onderzoek beschikbaar uit 2017. Het onderzoek betreft een verkennend bodemonderzoek.⁶ Uit het bodemonderzoek is gebleken dat de ondergrond van het plangebied bestaat uit zand op veen, met plaatselijk kleilagen. In de bodem zijn baksteen, puin, slakken en kolen aangetroffen. Ook is er een slootdemping in het plangebied aanwezig met slib. Enkele boringen (in het noordoosten en oosten van het plangebied) zijn gestaakt tussen 0,60 – 2,12 m -mv op beton of volledig gravel in de ondergrond. Volgens het onderzoek is de bovengrond niet verontreinigd, de ondergrond met diverse bijmengingen is licht verontreinigd met zware metalen, PAK, PCB en minerale olie en het grondwater is licht verontreinigd met naftaleen en barium. Aan de hand van de resultaten wordt er geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Tegelijkertijd met het archeologisch onderzoek is door Econsultancy ook een milieuhygiënisch onderzoek uitgevoerd.⁷ Dit onderzoek betreft een verkennend asbest onderzoek in bodem. Uit dit onderzoek is gebleken dat de bodem voornamelijk bestaat uit zwak siltig, zeer fijn tot matig fijn zand. De bovengrond is bovendien sterk humeus. In het opgegraven en opgeboorde materiaal zijn zintuiglijk geen verontreinigingen waargenomen. Op basis van de onderzoeksresultaten kan worden gesteld dat er geen aanleiding bestaat tot het uitvoeren van een naderonderzoek asbest in bodem/puin. In geval van grondwerkzaamheden op de locatie behoeven er ten aanzien van asbest geen specifieke maatregelen te worden getroffen.

⁴ www.ruimtelijkeplannen.nl

⁵ Thanos, 2016

⁶ ATKB, 2017, rapport 20170475/rap01

⁷ Econsultancy-rapport 16803.001

2.4 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer heeft het voornemen om in het plangebied appartementen met parkeerplaatsen te realiseren. Hiervoor moet het bestemmingsplan gewijzigd worden.

In deze fase van de planvorming is nog niet bekend welke bodemversturende ingrepen plaatsvinden bij de herontwikkeling van het gebied. De begrenzing van het terrein is afgebeeld in figuur 4.

2.5 Aardwetenschappelijke gegevens

Landschappelijke ontwikkeling en geologie

De landschappelijke ontwikkeling van het gebied zal worden beschreven aan de hand van enkele standaardwerken.⁸ Het plangebied ligt in het Hollands veen- en kleigebied, in het Noordoosten van Zuid-Holland. De landschappelijke ontwikkeling van dit gebied hangt nauw samen met de Holocene zeespiegelstijging. Aan het begin van het Holoceen (10.000 jaar geleden) staat de zeespiegel zo'n 100 m lager dan nu. Het pleistocene maaiveld ligt in het plangebied tussen -10 en -12 m NAP.⁹

In het Holoceen stijgt de zeespiegel door afsmelting van het landijs. Hierdoor ontstaat in West-Nederland in het eerste deel van het Holoceen een getijdegebied, met wadden en kwelders. Het getijdegebied wordt aan de zeezijde begrensd door een open systeem van strandwallen en aan de landzijde door een veenmoeras. In de pleistocene dalen van de Rijn en Maas ontstaan estuaria, waarin, landinwaarts, rivierafzettingen onder invloed van het getij worden afgezet. Doordat de zeespiegel steeds verder stijgt, schuift de kustlijn steeds verder oostwaarts. Ook het veenmoeras schuift steeds verder op en ouder veen wordt afgedekt door mariene en fluviatiele afzettingen.

Rond 5500 v. Chr. (figuur 5B) ligt het plangebied aan de rand van het mariene bereik, in een klein veengebied gevormd in een komgebied. In de omgeving komen diverse rivieren uit in het estuarium. Volgens de stroomgordel kaart (figuur 6) is ten noorden van het plangebied tussen 6.400 – 5.800 BP de Waddinxveen-stroomgordel actief en ten zuiden de Zuidplas-stroomgordel, tussen 7.100 – 6.400 BP. In de komgebieden tussen de rivieren vindt veenvorming plaats. In de daaropvolgende periode schuift de kustlijn weer op in westelijke richting en breidt het veenmoeras zich uit. Rond 3850 v. Chr. (figuur 5C) ligt het plangebied op de overgang van het veenmoeras en een opgeslibde rivierloop, vermoedelijk de Waddinxveen-stroomgordel. Het plangebied bevindt zich ten zuiden van een actieve rivierloop, de Oude Rijn-stroomgordel actief tussen 4.450 – 828 BP (figuur 6).

Rond 2750 v. Chr. is de Waddinxveen-stroomgordel overveend geraakt en ligt het plangebied in het veengebied met ten noorden de Oude Rijn-stroomgordel (figuur 5D). Tussen 4.450 – 1.729 BP is een crevasse van de Oude Rijn-stroomgordel actief ten noorden van het plangebied. Tussen 1.900 – 665 BP is ten zuiden van het plangebied de Hollandse IJssel-stroomgordel actief. Vanaf 1.805 BP wordt de Gouwe-stroomgordel actief, als aftakking van de Hollandse IJssel. De Gouwe ligt op dat moment ten zuiden van het plangebied.

Rond 800 n. Chr. verzand de Oude Rijn-stroomgordel en blijft alleen de Hollandse IJssel in het veengebied rond het plangebied actief, samen met de Gouwe (figuur 5I). De Gouwe ontstaat ter hoogte van Boskoop en is een veenrivier die uitkomt op de Hollandse IJssel. In de 13^e eeuw wordt de Gouwe gekanaliseerd en verbonden met de Oude Rijn. Vanaf 1250 worden de rivieren bedijkt en in 1850 wordt begonnen met het droogmalen van het gebied (figuur 5J en K). Ten westen van het plangebied ligt een droogmakerij met verschillende meren (figuur 5L).

⁸ Mulder e.a., 2003; Cohen e.a., 2012; Jongmans e.a., 2013.

⁹ Vos & De Vries, 2015

Geologie

Volgens het GeoTOP-model in het DINOloket worden er binnen het plangebied een pakket antropogene afzettingen met een dikte van 0,5 m verwacht. Hieronder wordt een pakket Hollandveen verwacht met de top op -2,25 m NAP. Onder het veen worden getijdeafzettingen van het Laagpakket van Wormer (Formatie van Naaldwijk) met de top op -5,75 m NAP verwacht.

Geomorfologie en maaiveldhoogte

Volgens de geomorfologische kaart van Nederland (figuur 7) is het plangebied niet afgedekt, maar ten noorden, oosten en zuiden van het plangebied komt een ontgonnen veenvlakte voor, al dan niet bedekt of opgevuld met rivierklei. Ten zuidwesten, westen en noordwesten van het plangebied komt een vlakte van getijdeafzettingen voor. Ten westen en ten noordwesten van het plangebied ligt een veenrest-dijk op deze vlakte van getijdeafzettingen. Het maaiveld van de ontgonnen veenvlakte ligt, volgens het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN3; figuur 8), tussen -5,7 en -1,25 m NAP. Ook is de veenrestdijk op de AHN nog te onderscheiden. Het maaiveld van de getijdeafzettingen ligt tussen de -5,9 en -3,2 m NAP. In het plangebied ligt het maaiveld relatief hoog door de ligging naast de Gouwe, tussen -2,1 en -1,5 m NAP.

Bodem en grondwater

Volgens de bodemkaart van Nederland (figuur 9) is het plangebied niet afgedekt, maar op de ontgonnen veenvlakte komen koopveengronden voor en op de vlakte van getijdeafzettingen komen leek-/woudeerdgronden en tochteerdgronden voor. Ten noordwesten van het plangebied komen moerige eerdgronden voor.

Koopveengronden zijn veengronden met een bovengrond van venige klei of kleig veen die goed veraard is en niet dikker dan 50 cm. Leekeerdgronden verschillen alleen van de woudeerdgronden door de dikte van de bovengrond, deze is 15-30 cm in plaats van 30-50 cm. De kenmerken voor beide gronden zijn een zware humeuze tot humusrijke bovengrond, een grijze roestige ondergrond, deze is niet slap en binnen 80 cm diepte komt geen veen voor. Beide gronden komen voor in droogmakerijen. In de droogmakerijen komen ook tochteerdgronden voor, dit zijn kleigronden met een humeuze tot humusrijke niet-venige bovengrond en een slappe ondergrond. Tochteerdgronden liggen meestal in de lager gelegen delen van de droogmakerijen of in gebieden waar kwel voorkomt. Moerige eerdgronden zijn eerdgronden met een dunne venige laag of dunne veenlaag aan de top of op geringe diepte.¹⁰

De koopveengronden en moerige eerdgronden hebben grondwatertrap II. Dit betekent dat de hoogste grondwaterstand (winterpeil) ondieper dan 40 cm -mv staat en de laagste grondwaterstand (zomerpeil) tussen 50 en 80 cm -mv. De tochteerdgronden, ten zuidwesten en westen van het plangebied hebben grondwatertrap III. Dit betekent dat de hoogste grondwaterstand (winterpeil) ondieper dan 40 cm -mv staat en de laagste grondwaterstand (zomerpeil) tussen 80 en 120 cm -mv.

De grondwaterstand is van invloed op de conservering van organische archeologische resten, zoals hout, leer en bot. Deze resten worden boven de laagste grondwaterstand niet of slecht geconserveerd verwacht.

¹⁰ Bakker & Schelling, 1989; Steur & Heijink

2.6 Beschrijving van het historische gebruik

Bewoningsgeschiedenis en historisch kaartmateriaal

Het plangebied ligt ten westen van de Gouwe. Deze rivier is ontstaan als veenstroompje ter hoogte van Boskoop, die afwaterde in de Hollandse IJssel en wordt voor het eerst vermeld in 1139. In de 13^e eeuw wordt de Gouwe door een kanaal verbonden met de Oude Rijn, ten noorden van Boskoop.

Waddinxveen wordt voor het eerst vermeldt in 1233, wanneer graaf Floris IV het recht op belastingheffingen verkoopt aan Nicolaas van Gnepwijk, Herbaren van Aalsmeer en Woubrecht, voor een woest veengebied aan de Gouwe. Het gebied krijgt de naam *Waddinxvene*. De naam is vermoedelijk afgeleid van de persoonsnaam '(van de) Wadding', waarbij de plaats is gelegen in het 'veen van Wadding'. Een andere mogelijkheid is dat de plaatsnaam is ontstaan uit een aanduiding voor water, afgeleid van 'wadde'. Nicolaas is in 1260 zelf schout van Waddinxveen. Waddinxveen bestaat oorspronkelijk uit drie kernen, namelijk Noord- en Zuid-Waddinxveen en *Zuid Gouwekade*. Deze kernen zijn door uitbreiding uiteindelijk aan elkaar komen te liggen. Het gebied wordt ontgonnen voor de landbouw, maar door de ontwatering daalt het maaiveld. In de 15^e eeuw is het maaiveld dusdanig gedaald dat het gebied alleen nog wordt gebruikt voor veeteelt. Rond 1500 wordt de veengrond afgegraven ten behoeve van de turfwinning, waardoor grote veenplassen ontstaan. In de tweede helft van de 18^e eeuw wordt het land drooggemalen en wordt in 1872 voltooid.¹¹

De ontwikkeling van de omgeving van het plangebied is ook te volgen op historische kaarten vanaf de 17^e eeuw. Op de kaart van *'t Hooge Heemraedschap van Rhyland* uit 1687 (figuur 10A) ligt het plangebied ten noordoosten van *'t Suyt ende van Waddinxveen* in een deel dat *Bloemendael* wordt genoemd. Ten zuiden het plangebied ligt de *Dorrekens Kade* en ten noordwesten *'t Sluis Ende*, de *Kerck wech* en Huberts Gerecht. Ten oosten van het plangebied ligt de Gouwe. Ten noordoosten van het plangebied ligt een brug over de Gouwe. Parallel aan de *Kerck Wech* loopt de *Waddinxveense brugge* over de brug naar de overkant van de Gouwe.

Volgens de kadastrale minuut uit 1811 – 1832 (figuur 10B) beslaat het plangebied delen van de percelen 105 en 113. Perceel 105 is in het bezit van Geertruij Molendijk, weduwe van Gerrit Winters. Perceel 113 is in het bezit van molenaar Leendert van Rhijn. Beide percelen zijn in gebruik als weiland. Door het plangebied loopt een sloot, die de twee percelen van elkaar scheidt. Ten noordoosten en oosten van het plangebied ligt het bebouwingslint van Noord-Waddinxveen, langs de Gouwe met een brug over de Gouwe. Ten noordwesten van het plangebied ligt Zuid-Waddinxveen. Het plangebied ligt in de *Voorofsche polder* en ten zuiden van het plangebied ligt de Waddinxveense polder.

Op de topografische kaart uit 1880 staat het plangebied afgebeeld ten westen van de Gouwe in Zuid-Waddinxveen (figuur 10C). Het plangebied ligt ten westen van een bebouwingslint langs de Gouwe en de percelen ten noorden van het plangebied zijn ook bebouwd. Het plangebied ligt ter plaatse van meerdere onbebouwde percelen tussen de Kerkweg en Dorrekade. Het deel waar het plangebied ligt, ligt tussen de *Voorofsche polder* De Put, ten noorden, en de Zuidplas polder, ten zuidwesten en de Zuidpolder ten zuiden. De percelen in de Zuidpolder liggen loodrecht op de Gouwe en zijn langwerpig. Dit duidt erop dat de Gouwe als ontginningsas is gebruikt, ook voor het plangebied.

¹¹ Geschiedenisvanzuidholland.nl

Rond 1950 is de situatie in het gebied drastisch veranderd. In het plangebied en daaromheen is een wijk aangelegd met twee straten ten westen van het plangebied (figuur 10D). Het deel ten noorden en ten westen van het plangebied is bij de wijk betrokken en in de wijk is een spoorlijn naar Gouda met station aangelegd. De zuidzijde van het plangebied is bebouwd. Deze bebouwing ligt ten zuiden van een sloot die door het plangebied loopt.

Rond 1962 heeft de wijk zich verder uitgebreid, voornamelijk naar het westen. De bebouwing binnen het plangebied is verdwenen (figuur 10E). Ten zuiden van het plangebied ligt een zwembad.

Rond 1970 is het gebied ten noorden van het plangebied geheel bebouwd (figuur 10F). Het gebied rondom het plangebied is heringericht, waardoor de noordzijde van het plangebied aan een straat is komen te liggen, het huidige Raadhuisplein. Het plangebied zelf is onbebouwd.

Rond 1984 is het gehele gebied rondom het plangebied bebouwd en ook in het plangebied zelf is een gebouw komen te staan (figuur 10G). Het gehele polderdeel ten noorden van het plangebied is volgebouwd. Ook de Zuidpolder is volgebouwd, ten zuiden van het plangebied. Rond 1994 is ook de Zuidplaspolder bebouwd.

Rond 2011 lijkt er verandering plaats te vinden in bebouwing rondom het plangebied en is het huidige gebouw in het plangebied komen te staan (figuur 10H). Tot op heden (voor de sloop van het gebouw in het plangebied), blijft de situatie in het plangebied nagenoeg onveranderd.

Tweede Wereldoorlog

Om vast te stellen of mogelijke archeologische waarden uit de Tweede Wereldoorlog in het plangebied aanwezig zijn, is een aantal publicaties geraadpleegd.¹²

Het plangebied lag in de Tweede Wereldoorlog ter plaatse van de Vordere Wasserstellung, een Duitse verdedigingslinie. Deze linie lag ten oosten van het Neue Landfront en moest een invasie vanuit de kuststreek vertragen. De verdedigingslinie was een ongeveer lineair stelsel van doorgaande, aaneengeschakelde of samenhangende verdedigingswerken. Deze linies waren vaak voorzien van hindernissen zoals inundaties, prikkeldraadversperringen, mijnevelden en tankhindernissen. De verdedigingslinies kwamen voor in heel Nederland en waren vaak aangelegd op of om natuurlijke barrières zoals rivieren en kanalen of lager gelegen drassige of te inunderen terreindelen. De positie van de linies werd bepaald door de ligging van het gebied dat verdedigd moest worden, de positie en (verwachte) aanvalsroute van de vijand en de mogelijkheden van het landschap.

De archeologische verwachting voor dit soort gebieden betreffen gebouwd erfgoed zoals bunkers en tankversperringen, maar ook archeologische resten in de vorm van gevechts- en waarnemingsposities voor infanterie, opstellingen voor geschut, loopgraven, mangaten, overstoven betonbouw, versperringen, barakken etc..

Het raadplegen van de bronnen geeft geen redenen om aan te nemen dat er archeologische waarden uit de Tweede Wereldoorlog in het plangebied te verwachten zijn.

¹² ikme.nl; VEO Bommenkaart; Ruimingskaart.

2.7 Archeologische waarden

In de omgeving van het plangebied is een aantal archeologische onderzoeken uitgevoerd en is ook een aantal vondsten gedaan (zie figuur 11 en bijlage 2). Er liggen geen archeologische monumenten in de omgeving van het plangebied.

Circa 90 m ten noorden van het plangebied is in 2017 aan de Kerkweg-Oost/Raadhuisplein een bureau- en booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 4551385100). Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het onderzoeksgebied een hoge archeologische verwachting heeft voor sporen uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Uit het booronderzoek is er gebleken dat de kans op het aantreffen van een (intacte) archeologische vindplaats in het zuidelijke en middelste deel van het onderzoeksgebied klein is. In het noordelijke deel zouden wel archeologische resten kunnen worden aangetroffen, dit in verband met de ligging in het historisch bebouwingslint van Waddinxveen.

Vervolgonderzoek is uitgevoerd in 2018 in de vorm van een archeologische begeleiding in combinatie van de aanleg van een proefsleuf (zaakid. 4608158100). De sloop van de nog aanwezige ondergrondse bebouwing aan de noordoostzijde van het onderzoeksgebied is begeleid. Het betrof de kelder van het voormalige pand. In het veld is geconstateerd dat de kelder op zijn vroegst uit de 19^e eeuw dateert. Onder de kelder zijn verder geen oudere sporen of vondsten aangetroffen. Aan de noordwestzijde van het onderzoeksgebied is een proefsleuf van circa 45 m² aangelegd. De opbouw van de ondergrond bestaat van boven naar beneden uit een opgebrachte “gravel” laag op worteldoek. Hieronder is een circa 1 m (sub)recente verrommelde en verstoorde laag met klei, veel puin en restanten veen aangetroffen, die direct op een ongestoorde veenlaag is gelegen. De top van het veen is aangetroffen op circa -3 m NAP. Mogelijk heeft er oorspronkelijk op het veen nog een dun kleilaagje gelegen, maar dat is vrijwel geheel opgenomen in de verrommelde bovengrond. Het archeologisch vlak is in de top van de veenlaag aangelegd. Hier zijn in de top van het natuurlijke veen onder een verstoorde laag de restanten van een muurtje aangetroffen. Vermoedelijk dateert het restant muurwerk uit de 18^e eeuw. Dit komt overeen met de datering van enkele fragmenten aardewerk en glas, die in de directe nabijheid van de muur in de top van het ongestoorde veen zijn aangetroffen. Bebouwing en bewoning op deze plaats in 18^e eeuw is ook op historisch kaartmateriaal aangegeven. Aanwijzingen voor oudere bebouwing op deze plaats zijn in het onderzoek echter niet gevonden.

Ten zuidoosten van het plangebied, circa 120 m, aan de Zuidkade/hoek Jan Dorrekensgade-Oost is in 2017 een bureau- en booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 4033105100). Uit het onderzoek is gebleken dat de natuurlijke bodemopbouw van de ondergrond bestaat uit (deels sterk kleilig) veen (Formatie van Nieuwkoop, Hollandveen Laagpakket) met in het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied een inschakeling van zwak zandige klei (Formatie van Echteld), mogelijk ten gevolge van een overstroming vanuit de Gouwe. De top van het veen was alleen in dat deel van het onderzoeksgebied mogelijk licht veraard, wat erop wijst dat dit veen enige tijd aan het oppervlak heeft gelegen en mogelijk tot op zekere hoogte bewoonbaar is geweest. Alleen in het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied is het onveraaide veen afgedekt door een (nog?) 0,4 m dikke laag komklei. Doordat deze boring in een oude sloot is gezet is niet meer na te gaan hoe de natuurlijke bodemopbouw boven deze laag komklei eruit heeft gezien. Geconcludeerd wordt dat archeologisch kansrijke lagen de licht veraarde top van het veen in het noordwestelijke deel van het plangebied (vanaf Neolithicum - Late Middeleeuwen) betreft en de kleilige ophooglaag in het noordelijke deel van het onderzoeksgebied (infrastructuur vanaf de Late Middeleeuwen). De sloot in het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied is alleen kansrijk voor verspoelde vondsten uit, naar verwachting, de Nieuwe tijd. Omdat deze vondsten zich in secundaire context bevinden wordt de slootvulling niet als kansrijke laag aangemerkt. Geadviseerd wordt om vervolgonderzoek uit te laten voeren in de vorm van proefsleuven, mocht de ontgravingen dieper reiken dan 0,7 m -mv.

Circa 150 m ten zuiden van het plangebied aan de Zuidkade 28-31 is in 2007 een bureau- en booronderzoek uitgevoerd (zaakid. 2177348100). Uit het booronderzoek is gebleken dat onder een verstoorde laag in boring 1 een pakket veen is aangetroffen met een dikte van 0,8 m waarin zich enkele zandlagen bevinden. Dit pakket betreft vermoedelijk geen natuurlijke afzettingen. In boring 3 en 4 is onder de verstoorde laag een zandpakket met veen en kleibrokken, veen met kleibrokken of klei met zandlagen en veenbrokken aangetroffen. De overgangen tussen de verschillende lagen is abrupt en in dit pakket zijn fragmentjes puin aangetroffen. De dikte van het pakket is gemiddeld 1,3 m. De pakketten in de boringen 1, 3 en 4 zijn vermoedelijk van antropogene herkomst. Het kan gaan om de demping van een sloot of water, maar het kan ook gaan om een ophogingspakket bijvoorbeeld voor de bouw van de kade. Onder het verstoorde pakket zijn mogelijk restanten van een kade aanwezig. Onder een recente verstoorde laag is in een aantal boringen een ophogingspakket aangetroffen. Gezien de ligging van het onderzoeksgebied direct aan de Gouwe zou het mogelijk om een deel of voorganger van de Zuidkade of Jan Dorrekenskade-Oost kunnen gaan. Vervolgonderzoek wordt geadviseerd bij ingrepen dieper dan 0,8 m -mv.

Uit een bureau- en booronderzoek 250 m ten noordwesten van het plangebied is gebleken dat de top van het veen zich in het onderzoeksgebied tussen 100 en 185 cm -mv bevindt (zaakid. 2318482100). Hierop ligt een ophogingspakket. Er wordt geadviseerd het onderzoeksgebied vrij te geven tot een ontgravingsdiepte van 80 cm -mv.

Ook is er circa 250 m ten noordwesten van het plangebied in 2015 tijdens een archeologisch bureau- en booronderzoek aan de Kerkweg-Oost 155-157a een veenpakket met daarin sporen van baksteen, sintels en een fragment aardewerk en een ondoordringbare verharding aangetroffen. De verharding houdt mogelijk verband met bebouwing uit de tweede helft van de 19^e eeuw (zaakid. 2681954100). Er wordt geadviseerd om vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een archeologische begeleiding van de werkzaamheden, wanneer de verstoringen dieper dan 25 cm -mv reiken.

Archeologische verwachting

Volgens de archeologische verwachtingskaart van de gemeente Waddinxveen (figuur 12) heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting. Dit valt samen met de beleidskaart die een 'waarde archeologie 2 (WA2)' toekent aan het plangebied (figuur 13).

De categorie hoge verwachtingswaarde is een verzameling van verschillende archeologische vindplaatstypen en landschappelijke zones waaraan een hoge verwachtingswaarde is toegekend. De ouderdom tussen deze type vindplaatsen en zones varieert van de vroege prehistorie tot en met de Tweede Wereldoorlog en de daadwerkelijke trefkans op archeologische resten varieert van een hoge trefkans tot daadwerkelijk aanwezige sporen. Ook de diepteligging van de (verwachte) resten varieert van net onder het maaiveld tot ruim 2 m eronder en zelfs dieper. Het plangebied valt vermoedelijk in deze categorie voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd en valt tussen twee dorpskernen in, namelijk de dorpskern van Waddinxveen (bewoond vanaf de 13^e/14^e eeuw), ten westen van het plangebied en de dorpskern Waddinxveen Brug (bewoond vanaf de 16^e/17^e eeuw), langs de Gouwe. Het plangebied ligt ter plaatse van een bebouwingslint. Ter hoogte van dit bewoningslint ligt in het niet ontveende deel van Waddinxveen. Hier is de oorspronkelijke bodem waarschijnlijk nog intact en kunnen daarom nog bewoningsresten verwacht worden die teruggaan tot de eerste ontginning.¹³

¹³ Thanos, 2016

2.8 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van het bureauonderzoek is de volgende gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld (zie tabel 1).

Tabel 1. Gespecificeerde archeologische verwachting

Archeologische periode	Verwachting en complextype	Te verwachten resten	Relatieve diepte t.o.v. het maai-veld
Laat-Paleolithicum – Vroeg-Mesolithicum	-	-	-
Laat-Mesolithicum – Vroeg-Neolithicum	Laag	-	In de getijdeafzettingen van het Laagpakket van Wormer
Laat-Neolithicum – Vroege Middeleeuwen	Laag	-	Hollandveen
Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd	Laag tot hoog; bewoningssporen, sporen van landgebruik	Akkerlagen, ophooglagen; sloten/greppels, afvalkuilen, paalkuilen, waterputten; natuursteen, bouw- en gebruikskeramiek, houtskool, (on)verbrand bot, metaal.	In de veraarde top van het Hollandveen, direct onder de puin/ophooglaag.

In het plangebied worden getijdeafzettingen van het Laagpakket van Wormer (Formatie van Naaldwijk) verwacht. Op de getijdeafzettingen wordt in periode Laat-Neolithicum – Middeleeuwen een veenpakket gevormd (Hollandveen Laagpakket, Formatie van Nieuwkoop). In de Late Middeleeuwen wordt het veengebied ontgonnen, waarbij de Gouwe, een veenriviertje, als ontginningsbasis wordt gebruikt. Wad-dinxveen ontstaat langs dit riviertje.

Op basis van de landschappelijke ontwikkeling kan worden gesteld dat het plangebied tot de ontginning van het veengebied niet geschikt is geweest voor bewoning. De verwachting voor archeologische resten uit de periode Laat-Mesolithicum – Vroege Middeleeuwen is dan ook laag. Het veengebied wordt in de Late Middeleeuwen ontgonnen, waarbij de Gouwe als ontginningsbasis dient. De top van het veen heeft hier dan ook een hoge verwachting voor bewoningssporen en sporen van landgebruik uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd, maar alleen als er sprake is van een veraarde veentop.

De verwachting voor resten uit de Nieuwe tijd vanaf 1850 is op grond van historisch kaartmateriaal laag.

Archeologische resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd, in de top van het Hollandveen worden verwacht in de vorm van ophooglagen (huisterpen) en akkerlagen, grondsporen als paalkuilen, waterputten, afvalkuilen en sloten/greppels en indicatoren als houtskool, bouw- en gebruikskeramiek, (on)verbrand bot, natuursteen en metaal.

Bodemverstoring

Voor de bouw van de voormalige bebouwing in het plangebied, is het gebied opgehoogd en verstevigd met een ophoogpakket. Door het gewicht van dit pakket op het slappe veen in de ondergrond zouden eventuele vindplaatsen in de top van het veen kunnen zijn gedeformeerd.

2.9 Conclusie bureauonderzoek

Doel van het bureauonderzoek is een antwoord te vinden op de vraag wat de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied is. Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in het plangebied resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd worden verwacht in de top van het Hollandveen Laagpakket, wanneer de top van het veen is veraard.

Om de archeologische verwachting te toetsen is een vervolgonderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek kan het beste worden uitgevoerd in de vorm van een inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, door middel van boringen. Dit onderzoek heeft tot doel om de landschappelijke opbouw en de mate van verstoring voor het plangebied vast te stellen en hiermee de archeologische verwachting voor het plangebied te bepalen. In dit specifieke geval kan met het verkennend booronderzoek worden vastgesteld of de top van het veen intact en veraard is.

3 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK

3.1 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het inventariserend veldonderzoek (IVO-overig, verkennende fase) heeft tot doel de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting aan te vullen en te toetsen. Het veldonderzoek heeft tot doel antwoord te vinden op de vraag wat de bodemopbouw en de mate van verstoring is binnen het plangebied en hoe dit de archeologische verwachting beïnvloed in het kader van de voorgenomen bodemingrepen.

3.2 Methoden

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd conform KNA-protocol 4003¹⁴, volgens specificaties VS01, VS03 en VS05. Daarnaast wordt het onderzoek uitgevoerd conform beleid voor archeologisch onderzoek binnen de gemeente Waddinxveen.

Het veldonderzoek is op 11 november 2021 uitgevoerd door R.S. Verheij, MSc, drs. R. Elsma (KNA-archeoloog) en drs. A.J. Wullink (senior KNA-prospector). Voorafgaand aan het veldwerk is er een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld en voorgelegd aan J. Noordervliet-van Zwienen, Omgevingsdienst Midden-Holland.

In totaal zijn er vier boringen tot maximaal 2,6 m -mv geplaatst. De boringen zijn verspreid in het plangebied gezet, waarbij rekening is gehouden met kabels en leidingen. De locatie van de boringen is ingemeten met behulp van meetlinten. De maaiveldhoogte is bepaald aan de hand van het AHN. De locatie van de boringen is te zien figuur 14.

Voor de boringen is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 3 cm. De boringen zijn lithologisch beschreven conform de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode.¹⁵ De boorbeschrijvingen zijn te vinden in bijlage 3.

¹⁴ SIKB, 2018

¹⁵ Bosch, 2005

3.3 Resultaten

Geologie en bodem

De bodemopbouw in het plangebied is vrij uniform. Binnen het plangebied zijn er drie pakketten sedimenten die in dezelfde volgorde worden aangetroffen met lichte laterale verschillen in lithologie. Niet alle pakketten komen in iedere boring voor.

Het bovenste pakket bestaat uit matig fijn, zwak siltig zand al dan niet met schelpresten. Dit pakket heeft een dikte van 100 tot 210 cm. De ondergrens van dit pakket ligt op minimaal 100 cm -mv (-2,93 m NAP). In boring 1 is de bovenste 20 cm van dit zand matig humeus en bevat veel baksteen. In boring 3 komen binnen dit pakket twee zwak tot matig zandig, zwak tot matig humeuze kleilagen voor, al dan niet met baksteenresten en grind. Deze lagen hebben een dikte tussen 20 en 70 cm dik. Het zandpakket betreft opgebracht zand, aangebracht voor de ophoging en stabilisatie van de ondergrond om het gebied geschikt te maken voor bebouwing. Het opgebrachte zand met kleilagen in boring 3 betreft vermoedelijk een slootdemping, zoals te zien is op het historisch kaartmateriaal (figuur 10).

In boring 1, 2 en 3 komt onder het opgebrachte zand een zwak zandig, zwak tot sterk humeus kleipakket voor. Dit pakket heeft een dikte van 10 tot 90 cm. De ondergrens van dit pakket ligt tussen 110 en 225 cm -mv (-3,3 en -3,94 m NAP). In boring 1 zijn in dit pakket baksteen spikkels aangetroffen. Boring 2 is gestaakt in dit pakket door het stuiten op een (riool)buis op 110 cm -mv. Dit pakket betreft vermoedelijk een oude bouwvoor ontstaan na de ontginning in de Late Middeleeuwen. Vermoedelijk gaat het hier om een koopveengrond met toemaakdek, ontstaan door het opbrengen van een mestdek bestaande uit venige slootbagger gemengd met dunne mest, stadafval en zand. Dit dek is aangebracht op bosveen.

In boring 1 en 4 gaat de humeuze klei geleidelijk over in een pakket veen met hout. Dit pakket is minimaal 25 cm dik. In boring 4 wordt het veen naar onder toe lichter van kleur.

Archeologische indicatoren

In boring 1 zijn in het zwak zandig, matig humeuze kleipakket baksteen spikkels aangetroffen, vermoedelijk uit de Nieuwe tijd. Het gaat hier echter om een verkennend bodemonderzoek, dat zich richt op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden en niet zo zeer op het onderzoeken op de aanwezigheid van archeologische vondsten en/of sporen.

3.4 Conclusie veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft tot doel antwoord te vinden op de vraag wat de bodemopbouw en de mate van verstoring is binnen het plangebied en hoe dit de archeologische verwachting beïnvloed in het kader van de voorgenomen bodemingrepen.

Volgens het bureauonderzoek worden in het plangebied resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd verwacht in de top van het Hollandveen Laagpakket, wanneer de top van het veen is veraard.

Het veldonderzoek heeft uitgewezen dat onder een pakket ophoog zand er een toemaakdek aanwezig is op een veenpakket. De top van dit toemaakdek ligt tussen 100 en 160 cm -mv (-2,93 en -3,3 m NAP). In boring 1 zijn in het toemaakdek baksteenresten aangetroffen.

Geconcludeerd wordt dat er een veraarde veentop in het plangebied aanwezig is. Deze veraarde veentop is een toemaakdek, aangebracht op het onderliggende veenpakket. Dit toemaakdek is aangebracht om het veengebied geschikt te maken voor landbouw. Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van de historische bebouwing en gezien de dikte van het toemaakdek (10 tot 90 cm) gaat het hier om landbouwgrond en niet om woongrond. Op basis van het historisch kaart materiaal is het plangebied tot 1950 in gebruik geweest als weiland en is er na 1950 bebouwing in het plangebied komen te staan. Aan de hand van de resultaten kan gesteld worden dat er een Middeleeuws niveau op het veen aanwezig is, echter is het gebied alleen gebruikt als weiland en zullen alleen sporen van landgebruik in het plangebied worden verwacht. De verwachting voor resten van landgebruik uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd is laag.

4 CONCLUSIE EN ADVIES

Uit het vooronderzoek kan worden geconcludeerd dat de archeologische verwachting voor resten uit de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd in de top van het Hollandveen, direct onder een modern ophoogpakket, naar laag kan worden bijgesteld.

Econsultancy adviseert om bij de op handen zijnde bestemmingsplanwijziging de bestaande dubbelbestemming 'waarde – archeologie 2' van het plangebied te halen en het plangebied vrij te geven voor toekomstige graafwerkzaamheden.

Bovenstaand advies is van Econsultancy. Er is, op grond van de gebruikte onderzoeksmethode, geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven. Over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig uitsluitel worden gegeven. Aan dit advies kunnen geen rechten worden ontleend. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Waddinxveen), die vervolgens het advies over neemt of niet.

Als het plangebied nu of in de toekomst door de gemeente Waddinxveen wordt vrijgegeven voor bodemroerende werkzaamheden, dan blijft er, conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet uit juli 2016, een meldingsplicht bestaan. Eventuele archeologische resten die bij werkzaamheden worden aangetroffen moeten worden gemeld bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Zuid-Holland of de gemeente Waddinxveen.

LITERATUUR

- Aa, A. v. (1839). *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden*. Gorinchem: Jacobus Noorduyn.
- ATKB. (2017). *Verkennd bodemonderzoek Raadhuisplein 1 te Waddinxveen, 20170475/rap01*. ATKB B.V.
- Bakker, d. H. (1989). Systeem voor bodemclassificatie voor Nederland. *Wageningen 2e gewijzigde druk*.
- Berkel, G. v., & Samplonius, K. (2006). *Nederlandse plaatsnamen, Herkomst en historie*. Utrecht.
- Econsultancy. (2021). *Rapportage verkennend onderzoek asbest in bodem Raadhuisplein 1 te Waddinxveen, rapport 16803.001*. Rotterdam: Econsultancy.
- Jongmans, A., Berg, M. v., Sonneveld, M., Peek, G. W., & Berg van Saparoea, R. v. (2013). *Landschappen van Nederland*. Wageningen.
- Maas, G., Delft, P. v., & Heidema, H. (2017). *Toelichting bij de legenda Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000*. (Wageningen Environmental Research) Opgehaald van <http://legendageomorfologie.wur.nl/>
- Mulder, E. d., Geluk, M., Ritsema, I., Westerhof, W., & Wong, T. (2003). *De ondergrond van Nederland*. Houten.
- SIKB. (2018). *BRL SIKB 4000. Beoordelingsrichtlijn Archeologie* (Versie 4.1, 24 mei 2018 ed.). Gouda: SIKB.
- Steur, G. G., & Heijink, W. (sd). *Moerige gronden in Nederland*. Afd. Kaartcoördinatie, Stichting voor Bodemkartering.
- Thanos, C. (2016). *Actualisatie archeologische beleidskaart gemeente Waddinxveen; Een actualisatie op basis van archeologische overwegingen; 2015039880*. Gouda: ODMH.
- Vos, P., & Vries, S. d. (sd). *2e generatie paleogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0)*. Opgeroepen op 11 30, 2015, van www.archeologieinnederland.nl
- Vries, F. d., Groot, W. d., Hoogland, T., & Denneboom, J. (2003). *De Bodemkaart van Nederland digitaal; Toelichting bij inhoud, actualiteit en methodiek en korte beschrijving van additionele informatie*. Wageningen: Alterra.

BRONNEN

AHN; internetsite, december 2021.
<http://www.ahn.nl>

Archeologisch informatiesysteem Archis3, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort, december 2021.
<https://archis.cultureelerfgoed.nl>

Bodemloket, internetsite, december 2021.
<http://www.bodemloket.nl>

Beeldbank Cultureelerfgoed; internetsite, december 2021.
<http://www.beeldbank.cultureelerfgoed.nl>

Dinoloket; internetsite, december 2021.
<http://www.dinoloket.nl/>

Indicatieve kaart Militair Erfgoed; internetsite, december 2021.
<http://www.ikme.nl/>

Kadaster Topotijdreis; internetsite, december 2021.
<http://www.topotijdreis.nl/>

Ruimingskaart; internetsite, december 2021
<http://www.beobom.nl/ruimingskaart/>

SIKB; internetsite, december 2021.
<http://www.sikb.nl>

VEO Bommenkaart; internetsite, december 2021.
<http://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/>

Figuur 1. Ligging van het plangebied

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op de topografische kaart (1:25.000). Bron: PDOK.

Legenda

 plangebied

Figuur 2. Het plangebied op de kadastrale kaart

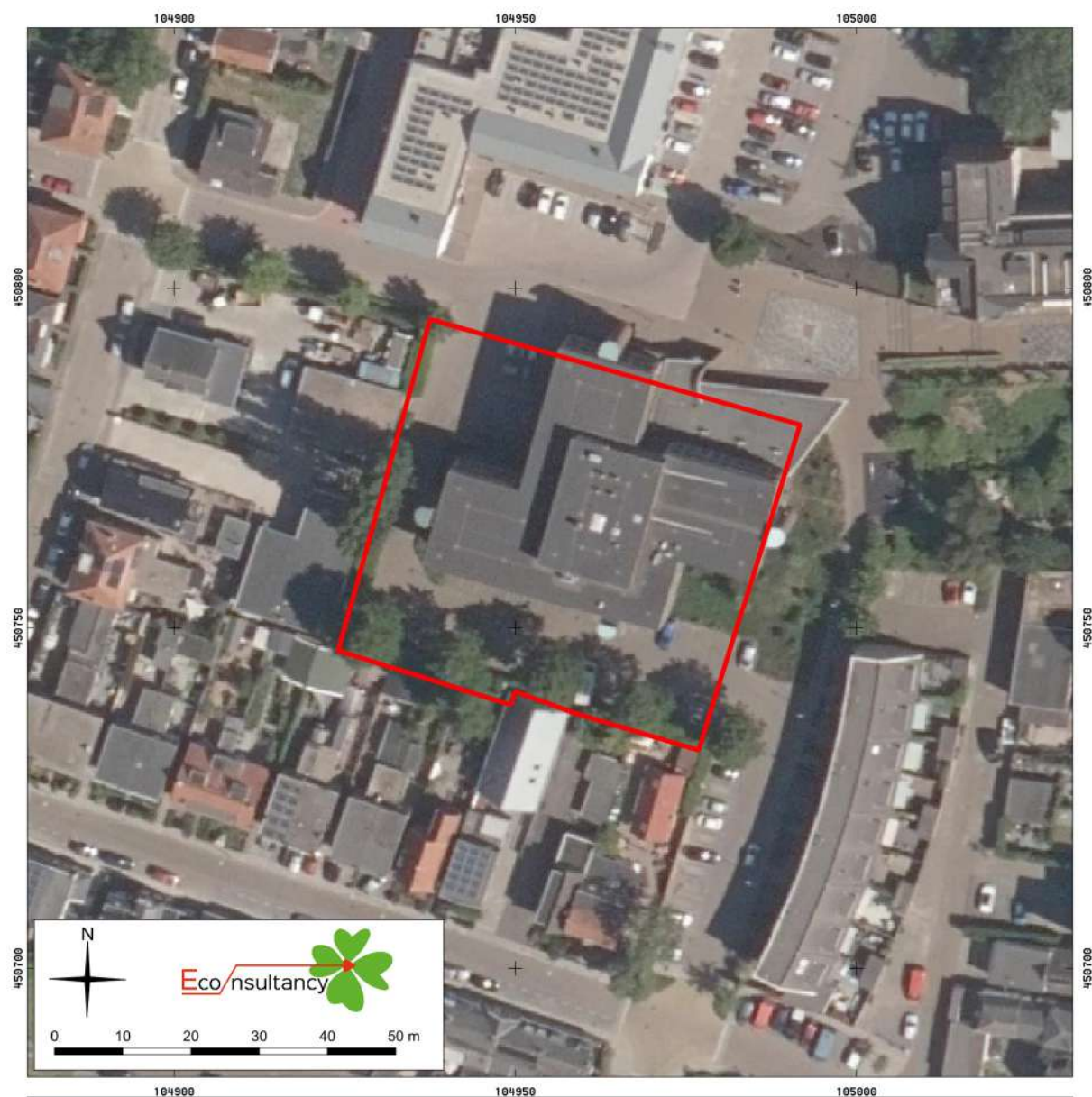
Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op de kadastrale kaart. Bron: PDOK/Kadaster.

Legenda

- plangebied
- perceel
- bebouwing

Figuur 3. Het plangebied op een luchtfoto

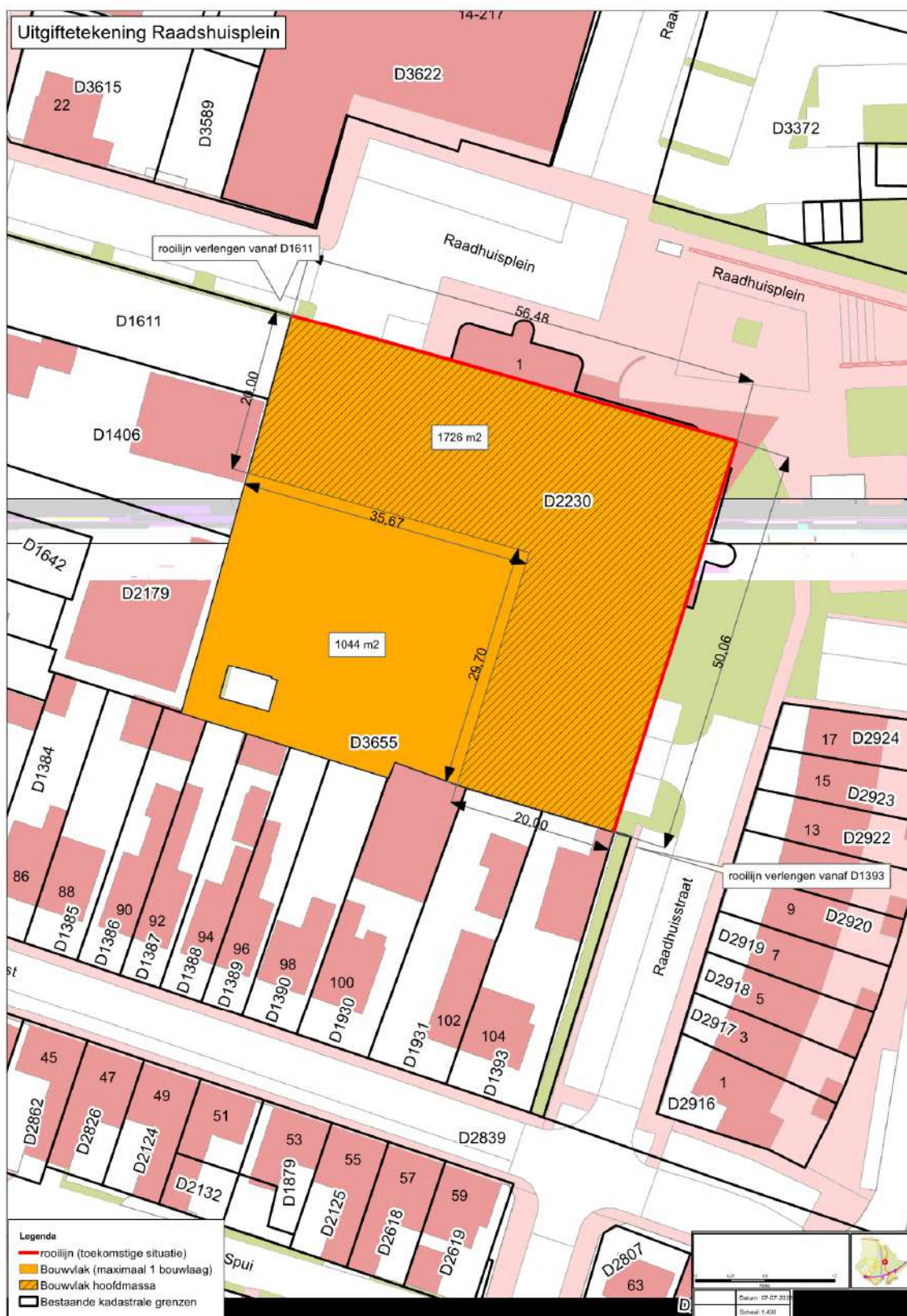
Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op een luchtfoto uit 2020. Bron: PDOK.

Legenda

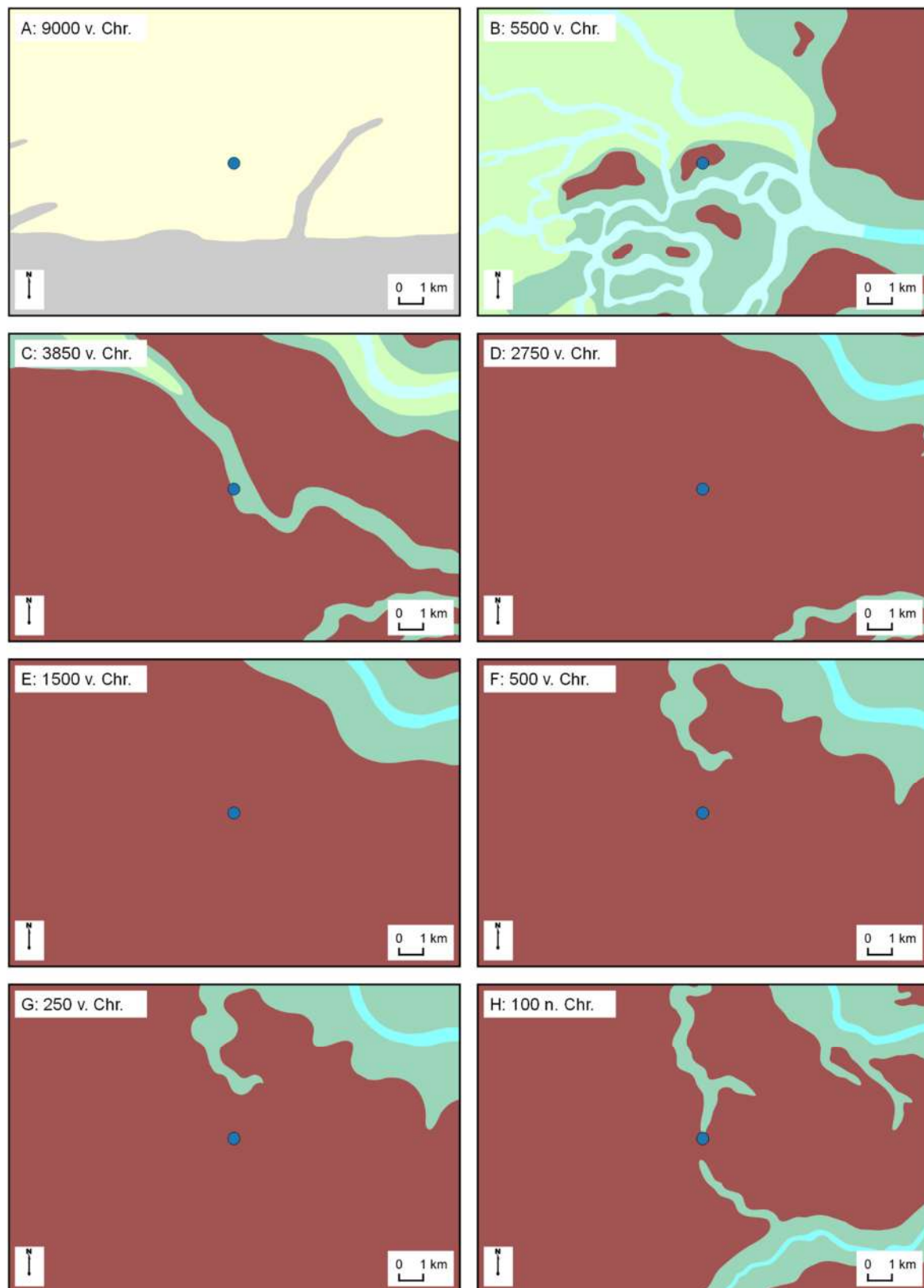
 plangebied

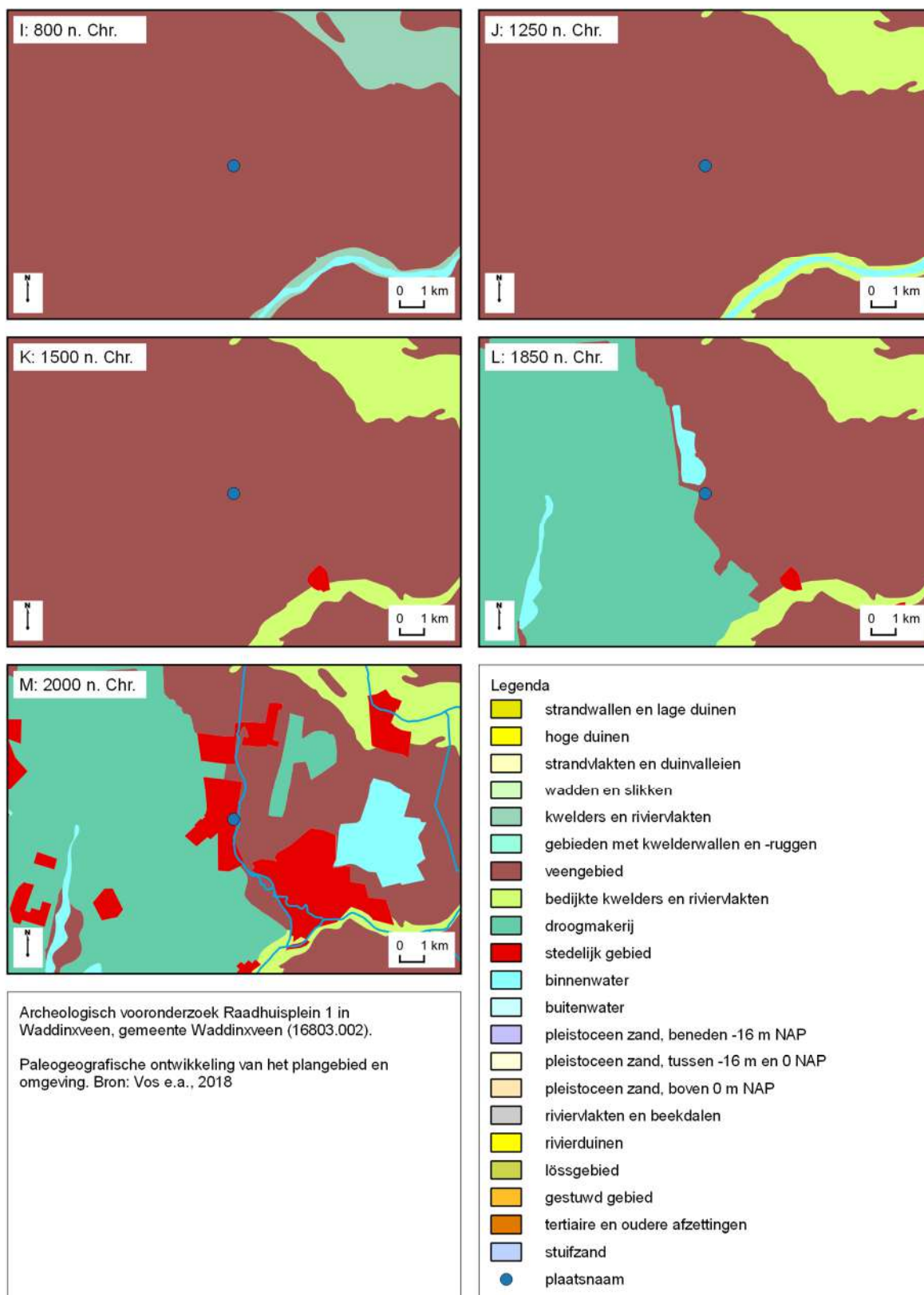
Figuur 4. Toekomstige begrenzing plangebied

Bron: Rho Adviseurs

Figuur 5. Het plangebied op de paleogeografische kaart

Figuur 6. Het plangebied op de stroomgordelkaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op de beddinggordelkaart van Cohen et al. (2012).

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Legenda bij de beddinggordelkaart van Cohen et al. (2012).

Legenda

 plangebied

Holocene stroomgordels

 actieve stroomgordels

 einddatering: 0 - 500 jaar BP

 einddatering: 500 - 1000 jaar BP

 einddatering: 1000 - 1500 jaar BP

 einddatering: 1500 - 2000 jaar BP

 einddatering: 2000 - 3000 jaar BP

 einddatering: 3000 - 4000 jaar BP

 einddatering: 4000 - 5000 jaar BP

 einddatering: 5000 - 8000 jaar BP

Pleistocene riviervlaktes en holocene dalen

 Laatholocene meandergordels

 Middenholocene meandergordels

 Vroegholocene meandergordels

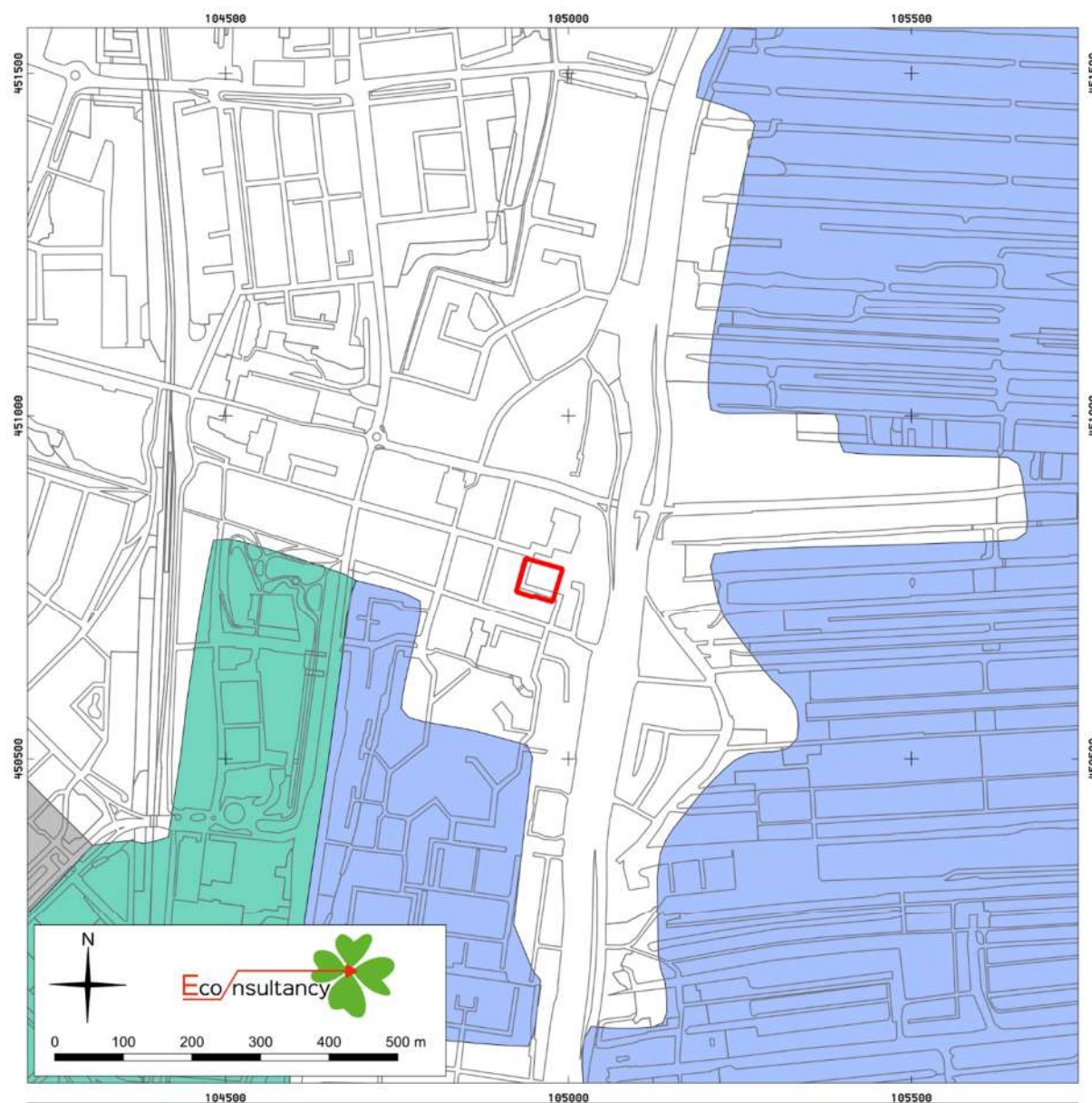
 Jonge Dryas-terras (Terras X)

 Laatglaciale meandergordels

 Laatpleniglaciale terrassen

 Vroeg- en middenpleniglaciale terrassen

Figuur 7. Het plangebied op de geomorfologische kaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op de geomorfologische kaart. Bron: Maas e.a. (2017).

Legenda

- plangebied
- Ontgonnen veenvlakte
- Vlakte ontstaan door afgraving of egalisatie
- Vlakte van getij-afzettingen

Figuur 8. Maaiveldhoogte in het plangebied

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op het actueel hoogtebestand (AHN3). Bron: PDOK/Rijkswaterstaat.

Legenda

- plangebied
- maai­veld­hoogte (m NAP)
- -5.55
- -4.42
- -3.29
- -2.16
- -1.03
- 0.103

Figuur 9. Het plangebied op de bodemkaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op de bodemkaart. Bron: PDOK/De Vries e.a. (2003)

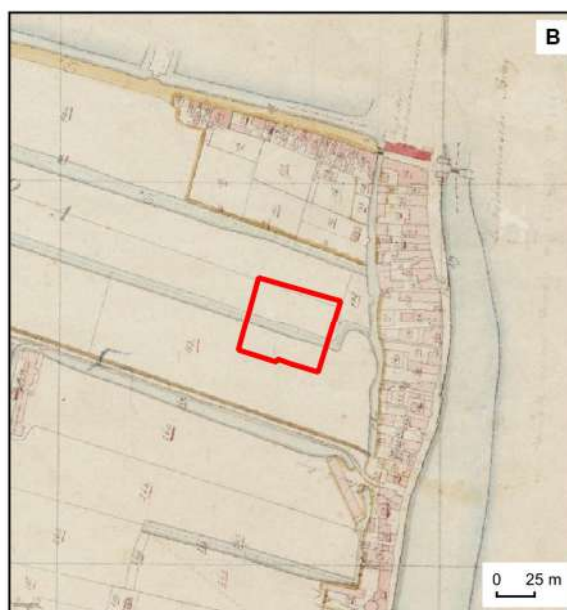
Legenda

- plangebied
- water/moeras
- bebouwing
- tochteerdgronden
- moerige eerdgronden
- koopveengronden

Figuur 10. Het plangebied op historisch kaartmateriaal

Het plangebied op de kaart van het Hoogheemraadschap Rijnland uit 1678. Bron: Rijksmuseum.

Het plangebied op de kadastrale minuut uit 1811-1832. Bron: RCE.

Situatie circa 1880. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 1950. Bron: Topotijdreis.

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op historische kaarten.

Legenda

 plangebied

Situatie circa 1962. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 1970. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 1984. Bron: Topotijdreis.

Situatie circa 2011. Bron: Topotijdreis.

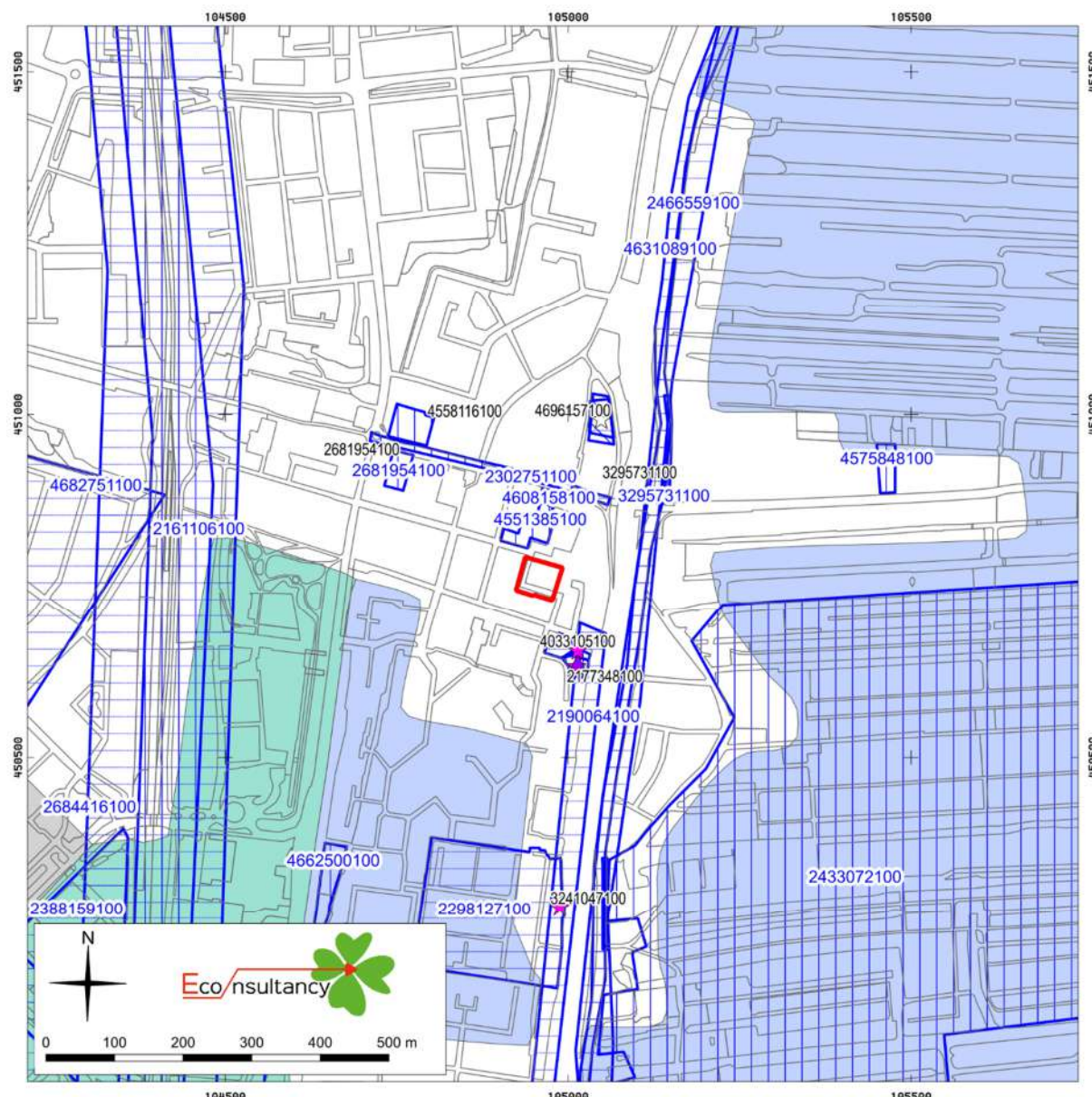
Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op historische kaarten.

Legenda

 plangebied

Figuur 11. Archeologische waarden en onderzoeken

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Archeologische waarden en onderzoeken in de omgeving van het plangebied. Bron: ARCHIS3/AMK.

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Legenda bij de archeologische waarden- en onderzoekenkaart. Bron: ARCHIS3/AMK.

Legenda

 plangebied

AMK-terreinen

- Terrein van archeologische waarde
- Terrein van hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

Vondsten; complextype

- nederzetting
- grafcontext
- verdedigingswerk
- religieuze context
- onbepaald

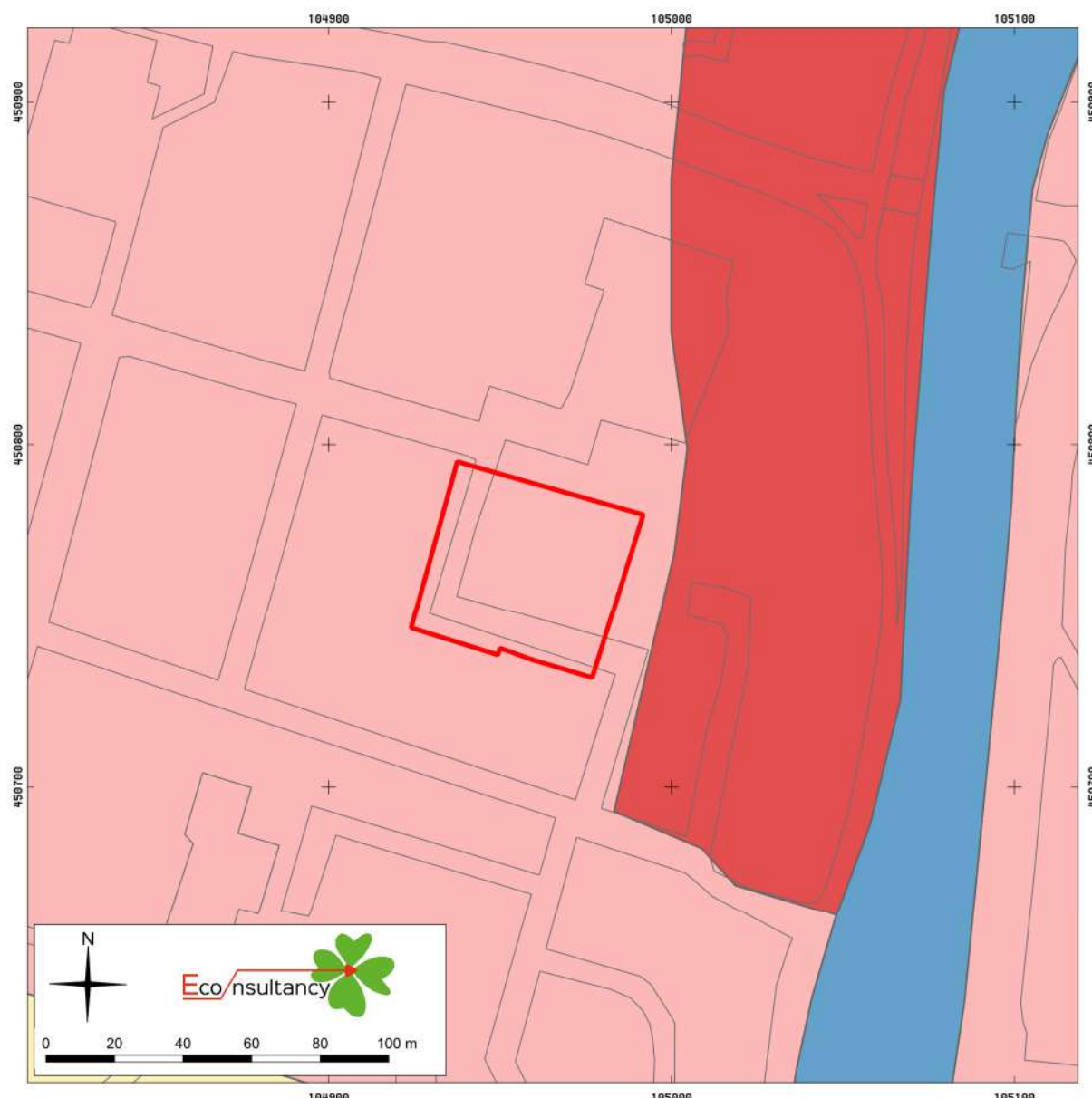
Vondsten; datering

- Paleolithicum
- Mesolithicum
- Neolithicum
- Bronstijd
- IJzertijd
- Romeinse tijd
- Middeleeuwen
- Nieuwe tijd
- Onbepaald

Uitgevoerde archeologische onderzoeken

- bureauonderzoek
- booronderzoek
- proefsleuven
- begeleiding
- opgraving
- overig
- Ontgonnen veenvlakte
- Vlakte ontstaan door afgraving of egalisatie
- Vlakte van getij-afzettingen

Figuur 12. Archeologische verwachtingskaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op de gemeentelijke verwachtingskaart. Bron: ODMH

Legenda

 plangebied

Archeologische verwachting - Waddinxveen

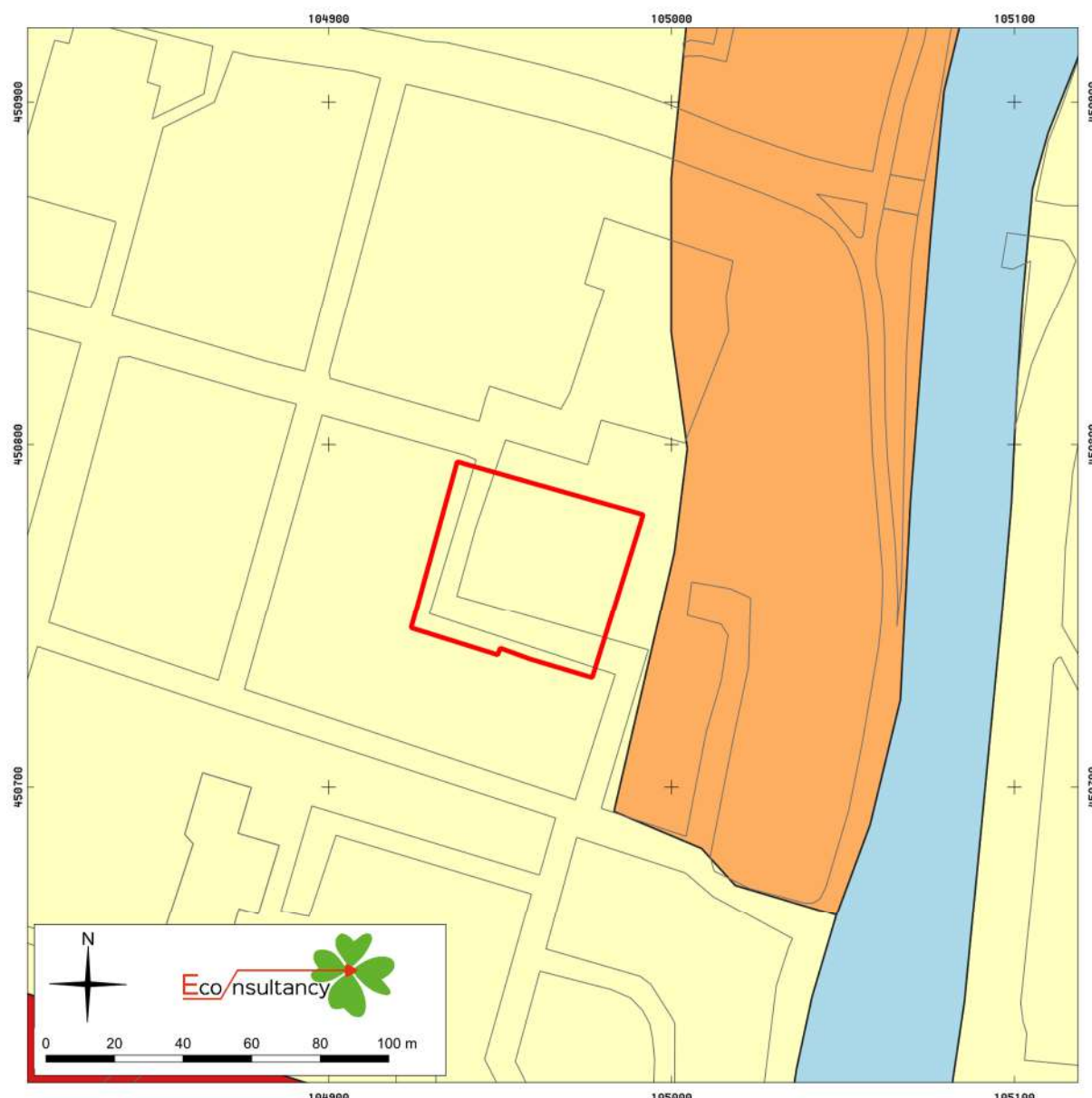
 Zeer hoge verwachting

 Lage verwachting

 Hoge verwachting water

 Hoge verwachting

Figuur 13. Archeologische beleidskaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Het plangebied op de gemeentelijke beleidskaart. Bron: ODMH

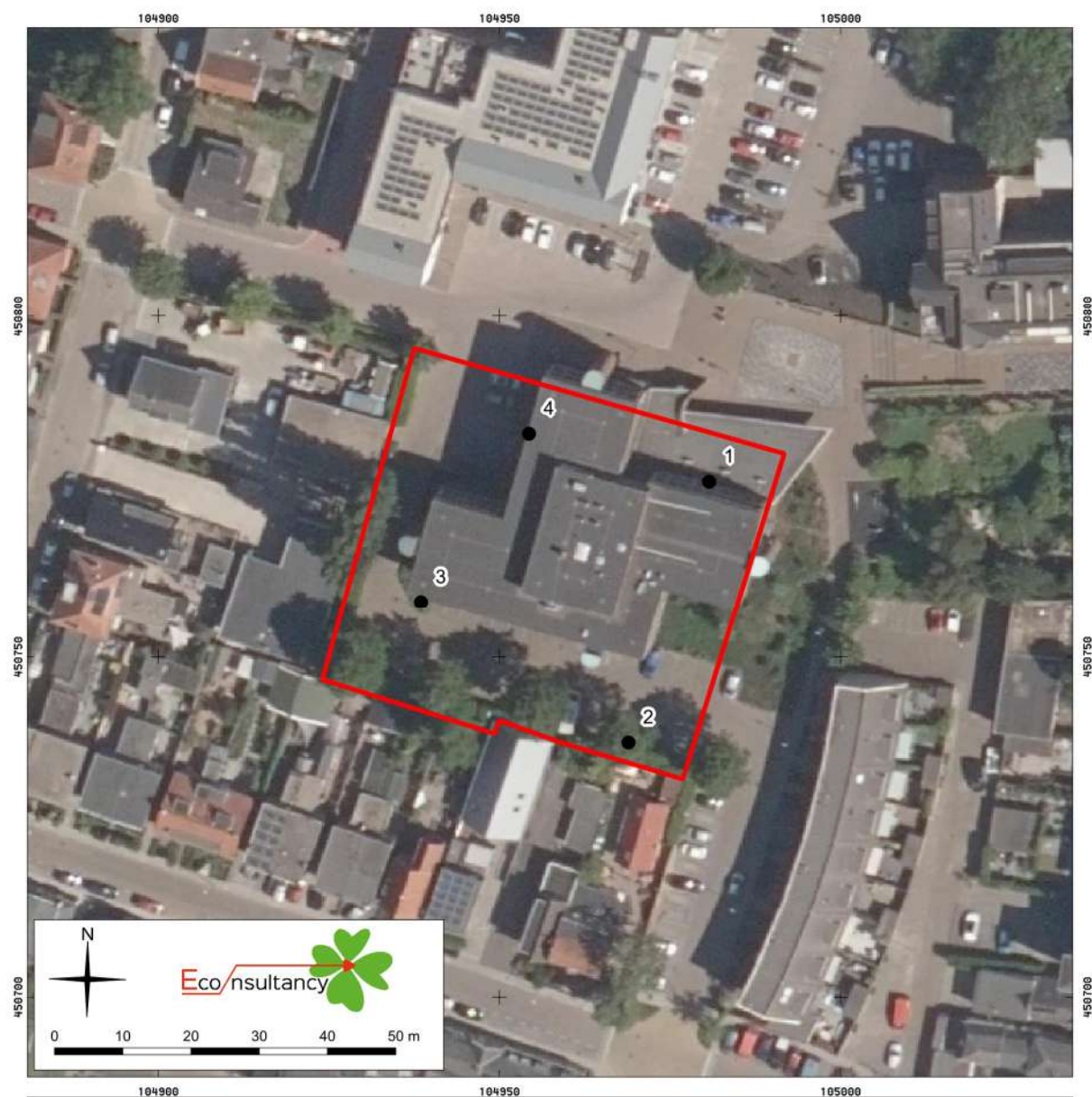
Legenda

 plangebied

Beleid - Waddinxveen

- Nvt
- Waarde Archeologie 1 (WA1)
- Waarde Archeologie 2 (WA2)
- Waarde Archeologie 5 (WA5)

Figuur 14. Boorpuntenkaart

Archeologisch vooronderzoek Raadhuisplein 1 in Waddinxveen, gemeente Waddinxveen (16803.002).

Boorpunten geprojecteerd op een luchtfoto uit 2020. Bron: PDOK.

Legenda

- plangebied
- boring

Bijlage 1 Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie					MIS	Lithostratigrafie									
11.755 12.745 13.675 14.025 15.700 29.000 50.000 75.000 115.000 130.000 370.000 410.000 475.000 850.000 2.600.000	Kwartair	Pleistoceen	Holoceen					1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)		Formatie van Beegden					
			Laat	Laat Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye								
						Allerød (warm)										
						Vroege Dryas (koud)										
						Bølling (warm)										
						Laat-Pleniglaciaal										
					Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Midden-Pleniglaciaal	3									
						Vroeg-Pleniglaciaal	4									
						Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a									
					5b											
					5c											
			5d													
			Eemien (warme periode)									5e	Eem Formatie			
			Midden	Midden	Saalien (ijstijd)							6	Formatie van Urk	Formatie van Drente		
					Holsteinien (warme periode)											
					Elsterien (ijstijd)											
					Cromerien (warme periode)					Formatie van Sterksel						
Vroeg	Vroeg	Pre-Cromerien														

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd
1500				Vb1		Middeleeuwen
450				Va		Romeinse tijd
0		Holoceen	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk > 1% invloed landbouw (granen)	IJzertijd
12				IVa		Bronstijd
800	815					
2000	2650	Midden	Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum
3755	5000					
4900						
5300		Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum
7020	8000					
8240	9000					
8800		Laat-Pleistoceen	Preboreaal warmer	I	eerst berk en later den overheersend	
11.755	10.150					
12.745	10.800					
13.675	11.800	Weichselien (ijstijd)	Late Dryas	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum
14.025	12.000					
15.700	13.000					
35.000		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW II	dennen- en berkenbossen	
75.000						
115.000						
130.000		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	LW I	open parklandschap open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum
		Midden-Pleistoceen	Vroege Dryas	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	
		Midden-Pleistoceen	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum

Bijlage 2 Onderzoeksmeldingen

Zaak

Zaaktype	Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding
Zaakidentificatie	4551385100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	V17-3580
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	Vestigia BV
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	-
X coördinaat	104953
Y coördinaat	450848
Startdatum veldwerk	26/06/2017
Verwachte einddatum veldwerk	16/08/2017
Meldingsdatum	26/06/2017
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 16-08-2017

Zaakdocumenten

Document ID	10028327
Archis2	-
Rapportmeldingsnr	-
Auteur	Satijn, O.P.N./W.J. Weerheijm
Titel	Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de herontwikkeling van het plangebied Kerkweg-Oost/Raadhuisplein te Waddinxveen, gemeente Waddinxveen
Jaar	2017
Reeks	Vestigia-rapport
Volgnr	V1516
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/455/4551385/afm/
Externe Link	-
Document ID	-
Archis2	-
Rapportmeldingsnr	-
Auteur	-
Titel	Eerste bevindingen
Jaar	-
Reeks	-
Volgnr	-
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/455/4551385/afm/
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding
Zaakidentificatie	4608158100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2	-
Onderzoeksmeldingsnr	
Eigen kenmerk project	V17-3619
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~destructief~archeologisch: proefputten/proefsleuven
Uitvoerder	Vestigia BV
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	-
X coördinaat	104972
Y coördinaat	450879
Startdatum veldwerk	17/05/2018
Verwachte einddatum veldwerk	17/05/2018
Meldingsdatum	16/05/2018
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 20-11-2019

Vondstlocatie

Objectnummer	1207197
Archis2	-
Waarnemingsnr	
Archis2	-
Vondstmeldingsnr	
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	IVO-P Kerkweg-Oost
Eigen kenmerk project	V17-3619
X coördinaat	104967
Y coördinaat	450885
Toelichting	Het onderzoek is uiteindelijk uitgevoerd in de vorm van van een archeologische begeleiding in combinatie met de aanleg van een proefsleuf, en op 17 mei 2018 door Vestigia uitgevoerd. Aan de noordoostzijde van het plangebied is de sloop van de nog aanwezige ondergrondse bebouwing (circa 200 m2) begeleid. Dit deel van de onderzoekslocatie is gedocumenteerd als werkput 1. Het betrof de kelder van het hier voormalig gelegen pand. Op basis van de waarnemingen in het veld kon worden geconstateerd dat de kelder niet oud is en op zijn vroegst uit de 19e eeuw dateert. Onder de kelder zijn verder geen oudere sporen of vondsten aangetroffen. Aan de noordwestzijde van het plangebied is een proefsleuf van circa 45 m2 aangelegd. Deze sleuf is gedocumenteerd als werkput 2. De opbouw van de ondergrond bestaat van boven naar beneden uit een opgebrachte “gravel” laag op worteldoek. Hieronder is een circa 1 m (sub)recente verrommelde en verstoorde laag met klei, veel puin en restanten veen aangetroffen, die direct op een ongestoorde veenlaag was gelegen. Aangenomen wordt dat dit het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop) betreft dat ook tijdens het vooronderzoek is aangetroffen. De top van het veen is aangetroffen op circa 3 m –NAP. Mogelijk heeft er oorspronkelijk op het veen nog een dun kleilaagje gelegen, maar dat is

vrijwel geheel opgenomen in de verrommelde bovengrond. Het archeologisch vlak is in de top van de veenlaag aangelegd. Hier zijn in de top van het natuurlijke veen onder een verstoorde laag de restanten van een muurtje aangetroffen. Vermoedelijk dateert het restant muurwerk uit de 18e eeuw. Dit komt overeen met de datering van enkele fragmenten aardewerk en glas, die in de directe nabijheid van de muur in de top van het ongestoorde veen zijn aangetroffen. Bebouwing en bewoning op deze plaats in 18e eeuw is ook op historisch kaartmateriaal aangegeven. Aanwijzingen voor oudere bebouwing op deze plaats zijn ook in het onderzoek echter niet gevonden.

Zaakdocumenten

Document ID 10103312

Archis2 -
 Rapportmeldingsnr
 Auteur R.M. Brouwer, J. Kerpentier McDonald, O.P.N. Satijn & W.A.M. Hessing
 Titel Archeologisch onderzoek aan de Kerkweg-Oost te Waddinxveen, gemeente Waddinxveen. Een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven
 Jaar 2018
 Reeks Vestigia-rapport
 Volgnr 1673
 Link <https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/460/4608158/afm/>
 Externe Link -

Document ID -

Archis2 -
 Rapportmeldingsnr
 Auteur -
 Titel Eerste bevindingen
 Jaar -
 Reeks -
 Volgnr -
 Link <https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/460/4608158/afm/>
 Externe Link -

Zaak

Zaaktype	Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding
Zaakidentificatie	4033105100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr-	
Eigen kenmerk project	A16-124-I
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	Archeomedia
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	-
X coördinaat	105014
Y coördinaat	450655
Startdatum veldwerk	20/01/2017
Verwachte einddatum veldwerk	20/01/2017
Meldingsdatum	01/02/2017
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 08-05-2017

Vondstlocatie

Objectnummer	1130410
Archis2 Waarnemingsnr	-
Archis2 Vondstmeldingsnr-	
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	Zuidkade 28-31/hoek Jan Dorrekensgade
Eigen kenmerk project	A16-124-I
X coördinaat	105014
Y coördinaat	450655
Toelichting	-

Vondsten

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
1130415	9999	bouwaardewerk	baksteen	Late Middeleeuwen	Nieuwe Tijd	fragmenten en spikkels baksteen, puin

Sporen

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
1130416	1		cultuurlaag	Late Middeleeuwen	Nieuwe Tijd	ophooglaag van de Jan Dorrekensgade
1130417	1		greppel/sloot	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd Laat	

Zaakdocumenten

Document ID	10023097
Archis2	-
Rapportmeldingsnr	
Auteur	Wagner, A.,
Titel	Archeologisch onderzoek aan de Zuidkade ong./hoek Jan Dorrekenskade–Oost te Waddinxveen (gemeente Waddinxveen). Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen
Jaar	2017
Reeks	Arnicon/Archeomedia-rapport
Volgnr	A16-124-I
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/403/4033105/afm/
Externe Link	-
Document ID	-
Archis2	-
Rapportmeldingsnr	
Auteur	-
Titel	Eerste bevindingen
Jaar	-
Reeks	-
Volgnr	-
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/403/4033105/afm/
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding
Zaakidentificatie	2177348100
Voorafgaand onderzoek-	
Archis2	25615
Onderzoeksmeldingsnr	
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	RAAP Archeologisch Adviesbureau
Bevoegd gezag	particulier
Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	Zuidkade 28-31
X coördinaat	105015
Y coördinaat	450626
Startdatum veldwerk	19/12/2007
Verwachte einddatum veldwerk	20/12/2007
Meldingsdatum	23/11/2007
Omschrijving	Archeologische bureau- en booronderzoek i.v.m. (reeds uitgevoerde) sloop en geplande nieuwbouw op de locatie.
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 26-05-2015

Vondstlocatie

Objectnummer	1085607
Archis2	426126
Waarnemingsnr	
Archis2	406084
Vondstmeldingsnr	
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	Zuidkade 28-31
Eigen kenmerk project	-
X coördinaat	105012
Y coördinaat	450632
Toelichting	een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met nieuwbouwwerkzaamheden aan de Zuidkade 28-31 in de gemeente Waddinxveen. De bebouwing binnen het plangebied was voor aanvang van het veldonderzoek gesloopt. Tijdens het veldonderzoek zijn 5 boringen verricht. Vanwege de aanwezigheid van puinresten zijn de boringen zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied geplaatst. Onder een verstoorde laag is in boring 1 een pakket veen aangetroffen met een dikte van 0,8 m waarin zich enkele zandlagen bevinden. Hoewel geen archeologische indicatoren in dit pakket zijn aangetroffen, gaat het vermoedelijk niet om natuurlijke afzettingen. In de boringen 3 en 4 is onder de verstoorde laag een pakket sediment aanwezig dat bestaat uit zand met veen en kleibrokken, veen met kleibrokken of klei met zandlagen en veenbrokken. De overgangen tussen de verschillende lagen verloopt abrupt en in dit pakket zijn op verschillende dieptes fragmentjes puin aangetroffen. De dikte van het pakket bedraagt gemiddeld 1,3 m. Vermoedelijk zijn pakketten in de boringen 1, 3 en 4 ontstaan door menselijk handelen. Het kan enerzijds gaan om de demping van een sloot of water maar ook het omgekeerde is mogelijk namelijk een ophogingspakket bijvoorbeeld voor de bouw van de kade. Met name dit laatste is gezien de ligging van het plangebied aan de

Zuidkade van de Gouwe niet ondenkbaar. Tijdens het veldwerk was bovendien een duidelijk hoogteverschil (circa 0,9 m) waarneembaar tussen de voorzijde (direct aan de Zuidkade) en de achterzijde van het plangebied, hetgeen doet vermoeden dat de kade over deze afstand afloopt. Het is ook mogelijk dat het gaat om een deel van de Jan Dorrekenskade Oost die zichtbaar is op de topografische kaart uit 1913. Onder het verstoorde pakket zijn mogelijk wel de restanten van een kade aanwezig. Onder een recente verstoorde laag is in een aantal boringen een pakket sediment aangetroffen dat mogelijk kan worden geïnterpreteerd als een ophogingspakket. Gezien de ligging van het plangebied direct aan de Gouwe zou het mogelijk om een deel of voorganger van de Zuidkade of Jan Dorrekenskade Oost kunnen gaan.

Vondsten

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
324244	9999	keramiek	bouwmateriaal	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	

Sporen

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
389894	1		ophogingslaag	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	

Complexen

Objectnummer	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
248743	complextype niet te bepalen	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	
248744	complextype niet te bepalen	Nieuwe Tijd Laat	Nieuwe Tijd Laat	

Zaakdocumenten

Document ID 2027234

Archis2 Rapportmeldingsnr 10727

Auteur Groot, R.W. & S. Molenaar

Titel Plangebied Zuidkade 28-31, gemeente Wadinxveen.

Jaar 2008

Reeks Rapport

Volgnr N 2535

Link -

Externe Link -

Document ID 201970272948

Archis2 -

Rapportmeldingsnr

Auteur Groot, R.W. de & S. Molenaar

Titel Plangebied Zuidkade 28-31, gemeente Wadinxveen; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek.

Jaar 2008

Reeks RAAP-notitie

Volgnr 2535

Link -

Externe Link -

Zaak

Zaaktype	Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding
Zaakidentificatie	2318482100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	45284
Eigen kenmerk project	-
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	ADC ArcheoProjecten
Bevoegd gezag	particulier
Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	-
X coördinaat	104789
Y coördinaat	450948
Startdatum veldwerk	22/02/2011
Verwachte einddatum veldwerk	23/02/2011
Meldingsdatum	14/02/2011
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 26-05-2015

Zaakdocumenten

Document ID	2005361
Archis2 Rapportmeldingsnr	23113
Auteur	Hanemaaijer, M.
Titel	Kerkweg-Oost, Waddinxveen, gemeente Waddinxveen.
Jaar	2011
Reeks	ADC-rapport
Volgnr	2656
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis2/Archeorapporten/18/AR23113
Externe Link	-

Zaak

Zaaktype	Registratie rapportplichtige onderzoeksmelding
Zaakidentificatie	2681954100
Voorafgaand onderzoek	-
Archis2 Onderzoeksmeldingsnr	-
Eigen kenmerk project	AM15085
Verwerving	verwervingswijzen~archeologisch~non-destructief~archeologisch: boring
Uitvoerder	Aeres Milieu
Bevoegd gezag	gemeente
Provincie	Zuid-Holland
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	-
X coördinaat	104753
Y coördinaat	450919
Startdatum veldwerk	16/06/2015
Verwachte einddatum veldwerk	02/07/2015
Meldingsdatum	04/06/2015
Omschrijving	-
Status zaak	Onderzoek afgemeld op 13-12-2017

Vondstlocatie

Objectnummer	1146783
Archis2	-
Waarnemingsnr	-
Archis2	-
Vondstmeldingsnr	-
Gemeente	Waddinxveen
Plaats	Waddinxveen
Toponiem	Kerkweg 155-157A
Eigen kenmerk project	AM15085
X coördinaat	104754
Y coördinaat	450939
Toelichting	Op basis van het uitgevoerd booronderzoek kan worden gesteld dat het verwachte Hollandveen Laagpakket uit het bureauonderzoek is aangetroffen. Oxidatie van dit pakket in boring 6, in combinatie met de aanwezigheid van sporen van baksteen, sintels en een fragment aardewerk, duidt erop dat een deel van het plangebied in het verleden toegankelijk was en mogelijk nog archeologische resten bevat. De ondoordringbare verharding aangetroffen in boring 1 en 2 valt moeilijk te duiden door middel van booronderzoek. Mogelijk gaat het om restanten van recente bebouwing, maar het valt niet uit te sluiten dat deze verband houden met bebouwing uit de tweede helft van de 19e eeuw, zoals zichtbaar op kaartmateriaal uit 1894.

Vondsten

Objectnummer	Aantal	Materiaal	Type	Begin datering	Eind datering	Omschrijving
1146784	1	keramiek	Majolica:bord	Nieuwe Tijd Vroeg	Nieuwe Tijd Vroeg	aangetroffen in boring 6

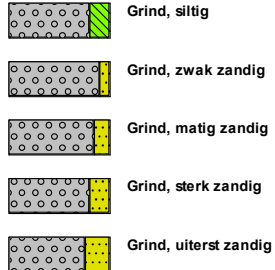
Zaakdocumenten

Document ID	10035349
Archis2	-
Rapportmeldingsnr	
Auteur	drs. ing. N.J.W. van der Feest en drs. D. Hagens
Titel	Archeologisch bureau- en verkennend veldonderzoek, d.m.v. boringen Kerkweg-oost 155-157A te Waddinxveen
Jaar	2015
Reeks	Aeres-Milieu Rapport
Volgnr	AM15085
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/268/2681954/afm/
Externe Link	-
Document ID	-
Archis2	-
Rapportmeldingsnr	
Auteur	-
Titel	Eerste bevindingen
Jaar	-
Reeks	-
Volgnr	-
Link	https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis3/Zaakdocumenten/268/2681954/afm/
Externe Link	-

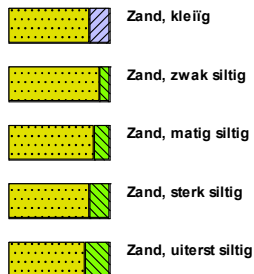
Bijlage 3 Boorstaten

Legenda (conform NEN 5104)

grind

zand

veen

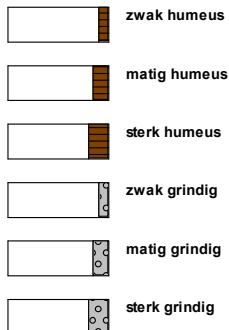
klei

leem

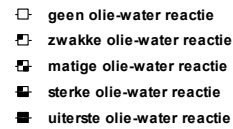
overige toevoegingen

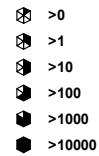
geur

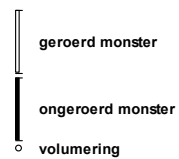
olie

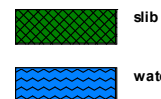
p.i.d.-waarde

monsters

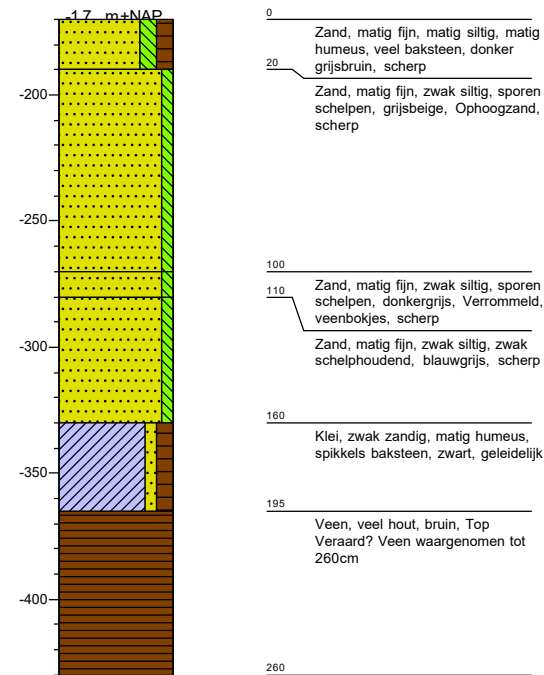
overig

Boorstaten

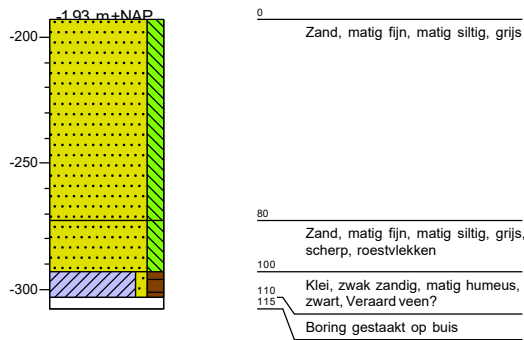
Boring: 1

X: 104981,00
Y: 450776,00

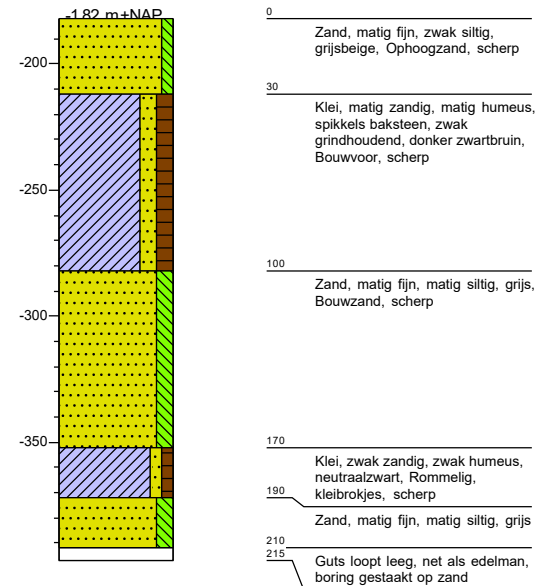
Boring: 2

X: 104969,00
Y: 450738,00

Boring: 3

X: 104939,00
Y: 450758,00

Boring: 4

X: 104954,00
Y: 450783,01

